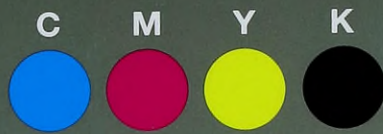
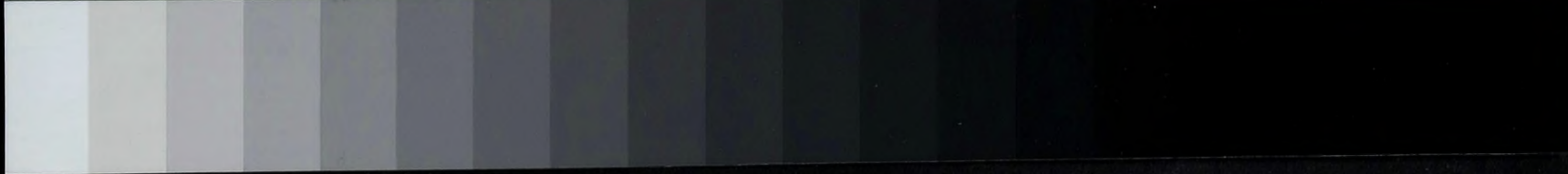

Grey Scale #13

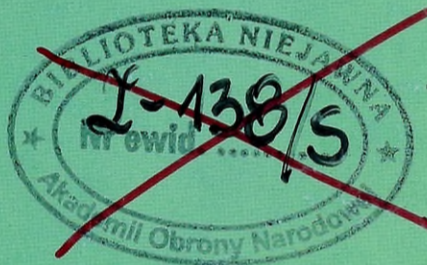

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

AON 5195/2000

JAWNE

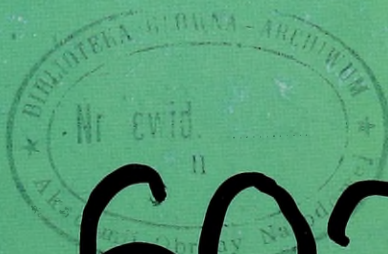
~~ZASTRZEŻONE~~

Egz. Nr 30

~~2-584/S~~

Płk dr Józef KISIEL

INFORMACYJNE PRZYGOTOWANIE POLA WALKI

~~ZASTRZEŻONE~~

60251

2000

WARSZAWA

Zastrzeżone

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH **J A W N E**

Zastrzeżone

Egz. Nr ...

30

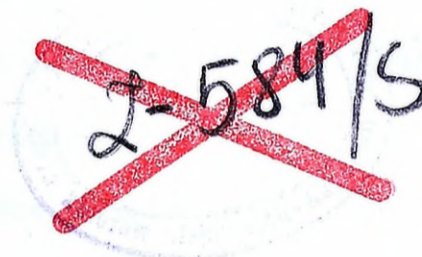
AON 5195/2000

podstawa przekł. Wykaz Aktualnych Wojskowych

Wydawnictw Wewnętrznych szt. gen. 1527/01

data i podpis 15.12.05 kolekcja Anna B

Plk dr Józef KISIEL

INFORMACYJNE PRZYGOTOWANIE POŁA WALKI

Z-2/WWI

WARSZAWA

2000

Zastrzeżone
1 z 86

WSTĘP

System walki zbrojnej zawiera jak wiadomo takie podsystemy jak: **rażenia bądź reakcji, rozpoznania, zasilania (zabezpieczenia)**. Mimo, że mają one do spełnienia różne zadania, to są od siebie zależne a przez to ze sobą powiązane, głównie więzami informacyjnymi, ale nie tylko.

Jest oczywiste, że podstawową rolę w tym systemie spełnia podsystem reakcji. Ten jednak aby był skuteczny, powinien bazować na podsystemie rozpoznania, zasilającym wymieniony podsystem w informacje o przeciwniku oraz podsystemie zasilania zapewniającym środki do podjęcia skutecznej reakcji. Zresztą podsystem zasilania również zapewnia funkcjonowanie podsystemu rozpoznania.

Podsystem rozpoznania postrzegany przez pryzmat walki informacyjnej, realizuje w walce zbrojnej swoje zadania w trzech podprzestrzeniach, tj.: zdobywania informacji, zakłócania informacyjnego, obrony informacyjnej. Czyli może wpływać informacyjnie na własne systemy i jednocześnie oddziaływać na przeciwnika, innymi słowy kształtować obraz pola walki tak, aby upewnić przeciwnika w słuszności swojego działania, ukryć własne zamiary i doprowadzić do sukcesu w walce, niekoniecznie poprzez zwycięskie starcie zbrojne.

Wymienione funkcje podsystemu rozpoznania mieszczą się terminie „rozpoznawcze (informacyjne) przygotowanie pola walki” (Intelligence Preparation of The Battlefield – IPB), realizowanym w procesie dowodzenia przez zespoły S2/G2 oraz dowódców.

Zastrzeżone

~~2-1308-1~~

~~1308-1~~

.....
.....
.....

Zastrzeżone

2 z 86

1. ISTOTA ORAZ ZNACZENIE INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI W PROCESIE DOWODZENIA

Informacyjne przygotowanie pola walki (Intelligence Preparation of The Battlefield) stanowi jeden z zasadniczych elementów procesu dowodzenia, głównie fazy planowania, w której podczas oceny sytuacji stwarza warunki do przygotowania możliwych scenariuszy przyszłego działania przeciwnika. Te zaś, wraz z końcowymi wnioskami powinny być i są uwzględniane w podejmowanych decyzjach i mają istotny wpływ na ich treść.

Podobnie jak sam proces dowodzenia, który ma charakter cykliczny i funkcjonuje stale, proces IPB również jest procesem ciągłym.

Z drugiej strony proces IPB jest także związany nierozzerwalnie z cyklem rozpoznawczym, co powoduje, że wywiera istotny wpływ na treść zadań rozpoznawczych oraz zakres wykorzystania potencjału rozpoznawczego. Cykl rozpoznawczy przedstawia rysunek nr 1.¹

Cykl rozpoznawczy posiada cztery zasadnicze elementy: ukierunkowanie; gromadzenie; przetwarzanie (w armii USA przetwarzanie i wytwarzanie); rozprzestrzenianie. Związek z procesem IPB ma w zasadzie przetwarzanie, którego wyniki odzwierciedlane w postaci oceny rozpoznawczej mogą być uzupełnione właśnie przez ten proces. Proces IPB pozwala zidentyfikować krytyczne punkty pola walki a także pomaga dowódcy sprecyzować ostatecznie wymagania rozpoznania (priorytety, żądania).

¹Poradnik rozpoznania dla dowódców według poglądów armii US. Kraków 1998, s. 2 – 1. Regulamin działań taktycznych sił lądowych ATP – 35B. Tłumaczenie, Dowództwo Wojsk Lądowych, Warszawa 1997, s. 2 – 20.

Pojęcie to aczkolwiek jest już znane w środowisku wojskowym dość dobrze, to jednak coraz szersza wiedza na ten temat czerpana z literatury obcojęzycznej, a także uzyskiwana w wyniku kontaktów z oficerami innych armii NATO już pozwala zweryfikować dotychczasowe własne poglądy na proces IPB, a proces kształcenia z tej problematyki uczynić bardziej efektywnym.

Temu celowi służy niniejsze opracowanie teoretyczne, które ma przede wszystkim wzbogacić pozycje bibliografii oraz zweryfikować i rozszerzyć dotychczasową wiedzę.

Autor mając na względzie to, że IPB jest procesem, jeszcze do końca nie poznany oraz to, że ma on swoje miejsce w procesie dowodzenia, w którym istotną rolę spełnia dowódca i sztab, zdecydował się odpowiedzieć na następujące problemy:

1. *Co jest istotą IPB i jakie ma ono znaczenie w procesie dowodzenia.*
2. *Jak funkcjonuje IPB w procesie dowodzenia.*
3. *Jak jest struktura i treść procesu IPB.*
4. *Jakie jest miejsce i rola dowódcy w procesie IPB.*

1.1. Pojęcie i podział informacyjnego przygotowania pola walki

Informacyjne przygotowanie pola walki to przygotowanie przestrzeni informacyjnej w takich sferach jak: zdobywanie danych rozpoznawczych, zakłócanie procesów informacyjnych, obrona informacyjna, wszystko po to, aby uzyskać i utrzymać przewagę informacyjną nad przeciwnikiem oraz sterować procesami pola walki w sposób pozwalający odnieść sukces.

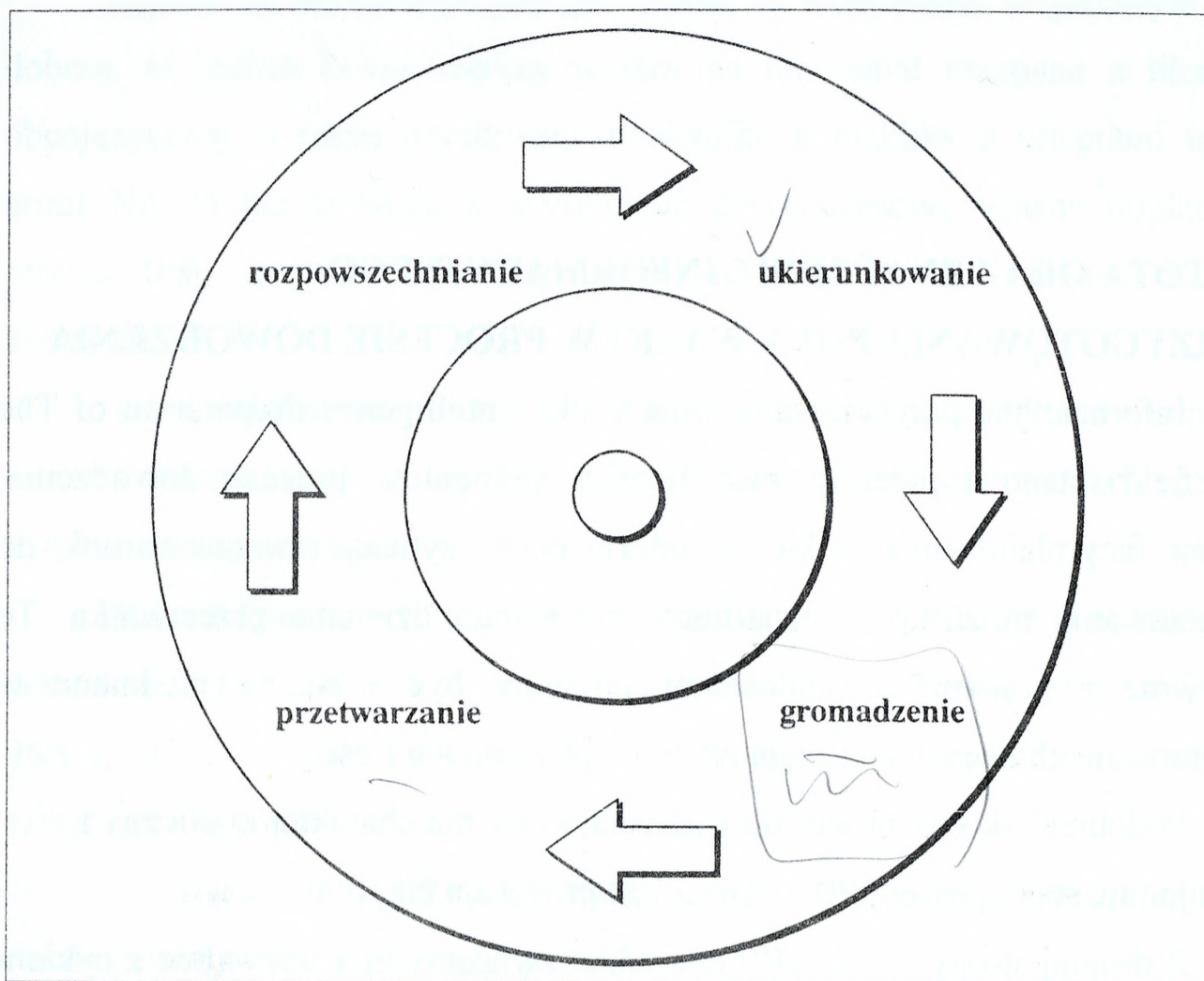
Informacyjne przygotowanie pola walki w sferze zdobywania danych rozpoznawczych oznacza nie tylko walkę o informacje, lecz głównie przekształcanie ich w toku wszelkich analiz tak, aby w jak największym stopniu zredukować wszelkie niepewności dotyczące pogody, terenu oraz przeciwnika, przez to maksymalnie ułatwić dowódcy powzięcie optymalnej w danej sytuacji taktycznej (operacyjnej) decyzji.

Informacyjne przygotowanie pola walki obejmuje: część warsztatową, umożliwiającą zaprezentowanie zainteresowanym (głównie dowódcy) w miarę wiernego obrazu pola walki; część twórczą – pozwalającą przełożyć sytuację przeciwnika w obraz możliwych do zaistnienia zdarzeń. Duże znaczenie części twórczej IPB wynika stąd, że to nie kto inny a dowódca ogólny winien kształtować obraz pola walki i „programować” działanie przeciwnika a nie czekać i patrzeć co uczyni przeciwnik, i dopiero wówczas reagować.⁴

Powyższe stwierdzenie pozwala spojrzeć na IPB jako na proces realizacji grup przedsięwzięć biernych i przedsięwzięć czynnych, które łączy ścisły i nierozzerwalny związek merytoryczny,⁵ co przedstawia poniższy schemat.

⁴ Polko R. *Rozpoznawcze przygotowanie pola walki według poglądów NATO* (referat). Praca dyplomowa, AON, Warszawa 1996, s. 13.

⁵ Tamże, s. 16.

Rys. 1. Cykl rozpoznawczy

W tym znaczeniu proces IPB można utożsamić z “metodyką” pozwalającą potwierdzić lub zanegować wypracowane oceny rozpoznawcze oraz określać, który z wariantów działania przeciwnika jest najbardziej prawdopodobny.

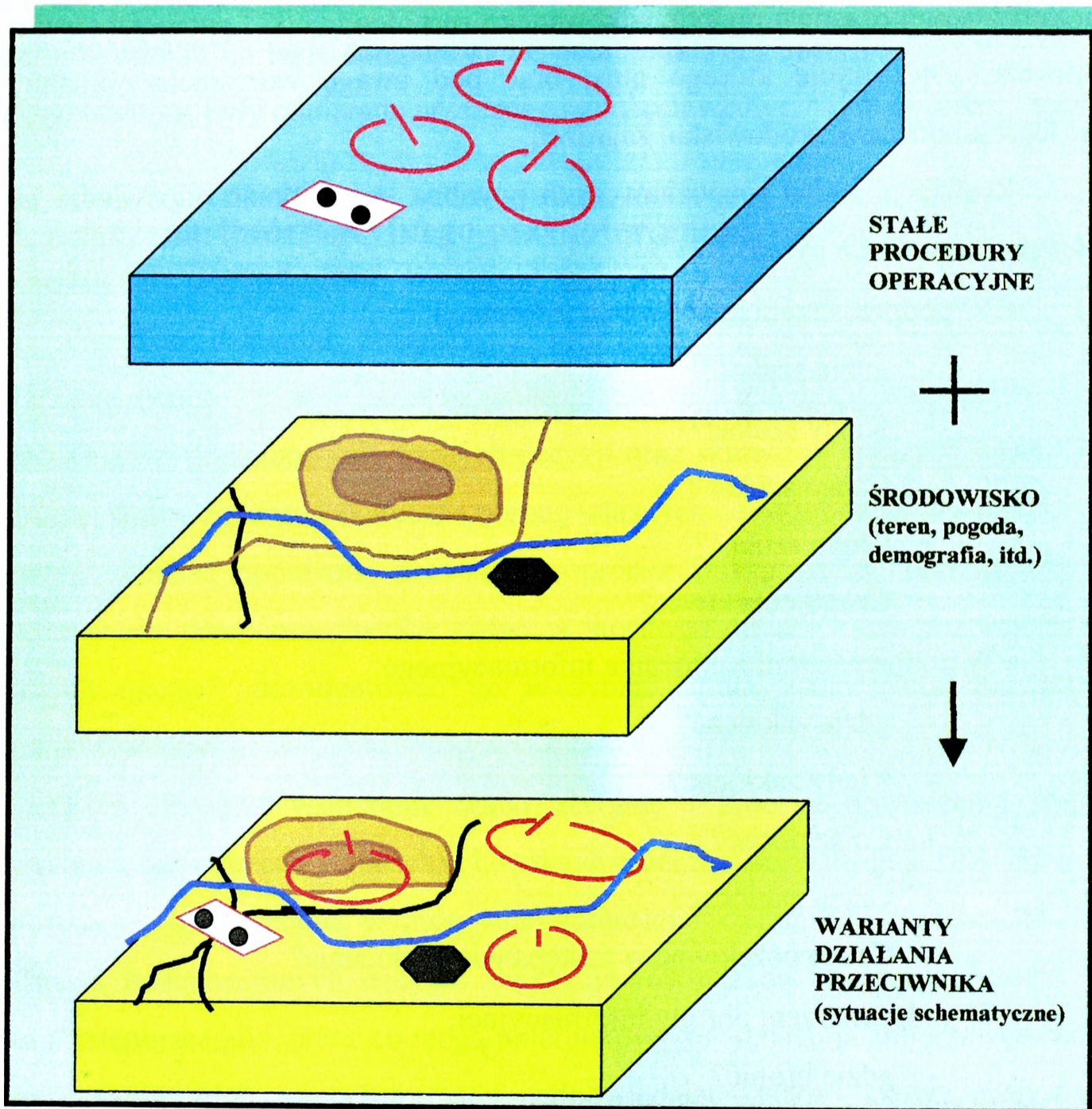
W tym względzie można postawić tezę, że Informacyjne Przygotowanie Pola Walki również integruje otoczenie (środowisko) pola walki z sytuacją i zasadami walki przeciwnika, przez co stwarza warunki do przewidywania jego przyszłego działania.² Wynika stąd, że prowadząc proces IPB należy mieć na względzie takie jego składowe jak: stałe procedury (wzorce i modele doktrynalne), środowisko pola walki (pogoda, teren, demografia itp.), warianty możliwego działania.³

² *Poradnik rozpoznania...* op. cit., s. 1 – 1.

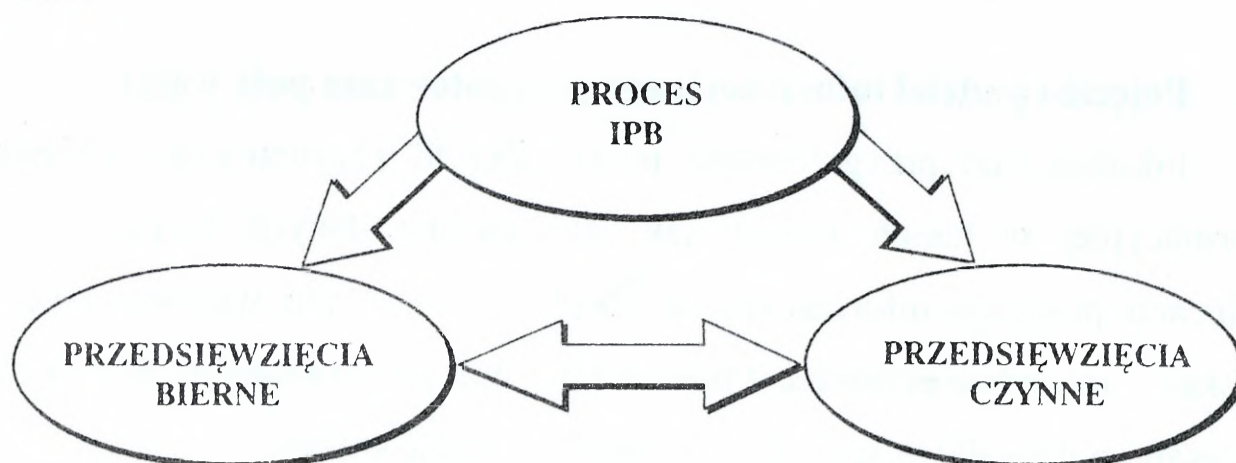
³ Tamże, s. 2 – 4.

prawdopodobieństwa zaistnienia przekładane są na wzorce sytuacyjne zobrazowane graficznie na oleatach (foliach). Wzorce sytuacyjne tworzone są do każdego wariantu działania przeciwnika.

Po przygotowaniu ocen następuje ich konfrontacja z wariantami działania wojsk własnych, przygotowanymi przez G3/S3. Wnioski z konfrontacji nazywanej „grą wojenną” służą do sformułowania najbardziej prawdopodobnego wariantu przebiegu zdarzeń na polu walki.

Rys. 2. Model procesu Informacyjnego Przygotowania Pola Walki

Bierne informacyjne przygotowanie pola walki to proces analityczny zespołu G2/S2 ukierunkowany na dokonywanie jak najbardziej wiarygodnych ocen przeciwnika w takich aspektach, jak:⁶

- możliwość działania na polu walki
- ustalenie wrażliwych miejsc w jego usytuowaniu i możliwościach
- prawdopodobne zamiary dalszego działania.

Na proces biernego IPB składają się następujące problemy:

- określenie obszaru pola walki i jego podział na rejon zainteresowania rozpoznawczego i rejon odpowiedzialności rozpoznawczej
- charakterystyka terenu i przeszkód terenowych w wybranym obszarze
- ocena wpływu warunków pogodowych na działanie wojsk oraz na ewentualne zmiany we właściwościach terenu
- możliwe zagrożenia

W końcowej fazie biernego IPB następuje konfrontacja zagrożeń z wynikami analiz środowiska (terenu, pogody i demografii). Wnioski formułowane drogą konfrontacji doktrynalnych zasad działania przeciwnika (wzorce doktrynalne) z ograniczeniami narzuconymi przez środowisko (teren i pogodę oraz demografię) służą oficerowi G2/S2 do ustalenia i identyfikowania symptomów demaskujących przyszłe działanie przeciwnika, jak również do rozpoznawania konkretnych przygotowań i prawdopodobnych zachowań w przyszłej walce.⁷ Przewidywania powyższe usystematyzowane według

⁶ Polko R. *rozpoznawcze...* op.cit., s.17.

⁷ *Poradnik rozpoznania...* op.cit., s. 2 – 3, 2 – 4.

- Czego bronić?
- Czym bronić?
- Czego oczekiwać?

Czynne informacyjne przygotowanie pola walki w układzie więzi funkcjonalnych⁹ oznacza, że do zadań walki informacyjnej należy angażować coraz częściej siły i środki nieetatowe, stosować maskowanie i pozorowanie, lecz nie w sposób żywiołowy, ale zgodnie z opracowanym scenariuszem, ukierunkowanym na takie spreparowanie pola walki, aby informacje dostępne dla przeciwnika, były odbierane przez niego jako prawdziwe.

1.2. Znaczenie informacyjnego przygotowania pola walki w procesie dowodzenia

Wszelkie działania związane z procesem IPB są nakierowane na stwarzanie takich sytuacji na polu walki, które utrudnią bądź uniemożliwią przeciwnikowi podejmowanie trafnych decyzji oraz skuteczną realizację zadań. Z drugiej strony zapewnią skuteczną obronę własnych decyzji i działań wojsk.

W efekcie, poprawnie prowadzony proces IPB powinien powodować wykonywanie przez przeciwnika zadań w stosunku do obiektów pozornych, „pustych miejsc”, dezorientować go w sytuacji pola walki, komplikować warunki działania.

Rolą IPB jest wspieranie walki zbrojnej i procesu dowodzenia we wszystkich jego fazach (etapach). Uzyskane podczas prowadzenia IPB dane (informacje), o ile spełnią wymóg wiarygodności i rzetelności, powinny być podstawą podejmowanych decyzji. Wskazują również na obszary niewiedzy oraz występujące luki, przez co mogą ukierunkowywać działania zmierzające do pozyskiwania i zdobywania informacji, podpowiadając – gdzie?, kiedy?, czego?, czym? szukać i jakich rezultatów należy oczekiwać. Tym samym wyniki procesu IPB stają się podstawą do opracowania planu poszukiwania informacji,

Czynne informacyjne przygotowanie pola walki to nic innego jak procedura postępowania zespołów G2/S2 oraz wojsk rozpoznawczych w toku nie tylko IPB, lecz całego procesu dowodzenia.

Czynne IPB funkcjonuje w dwóch układach tzn. w układzie więzi hierarchicznych i w układzie więzi funkcjonalnych.

Czynne informacyjne przygotowanie pola walki w układzie więzi hierarchicznych⁸ sprowadza się do odpowiedniego usytuowania na polu walki organicznego i czasowo podporządkowanego zespołowi G2/S2 potencjału walki informacyjnej, użycie którego musi brać pod uwagę wcześniejsze analizy rozległości obszaru, środowiska, zagrożeń.

Realizacja zadań rozpoznawczych powinna uwzględniać odpowiedzi na pięć podstawowych pytań:

- W podprzestrzeni zdobywania informacji:
 - gdzie szukać?
 - Kiedy szukać?
 - Czego szukać?
 - Czym szukać?
 - Czego oczekiwać?
- W podprzestrzeni zakłócania informacyjnego:
 - gdzie zakłócać?
 - Kiedy zakłócać?
 - Co zakłócać?
 - Czym zakłócać?
 - Czego oczekiwać w następstwie zakłócania?
- W podprzestrzeni obrony informacyjnej:
 - gdzie bronić?
 - Kiedy bronić?

⁸ Polko R. *Rozpoznawcze przygotowanie ...op. cit.*, s. 41.

2. FUNKCJONOWANIE INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI W PROCESIE DOWODZENIA

Proces informacyjnego przygotowania pola walki stanowi jak wiadomo treść zasadniczej problematyki, którą zajmuje się zespół G2/S2 w procesie dowodzenia.

Proces dowodzenia przypomnijmy, jest jednym ze składników systemu dowodzenia, rozumiany jako ukierunkowany i powtarzający się zawsze cykl myślenia i działania na wszystkich szczeblach i we wszystkich obszarach dowodzenia.¹¹

Zasadniczymi fazami procesu dowodzenia są:¹²

- ustalenie położenia;
- planowanie;
- stawianie zadań;
- kontrola.

W każdej z wymienionych faz uczestniczy zespół G2/S2 realizując zadania procesu IPB, przy czym ten zasadniczy udział jest akcentowany w fazie planowania. Natomiast w pozostałych fazach proces IPB jest bądź to dopiero inicjowany, jak w fazie ustalenia położenia, względnie dostarcza argumentów zmuszających do korygowania wcześniejszych decyzji i zadań, jak w fazie kontroli.

¹¹ *Organizacja i dowodzenie jednostkami operacyjnymi wojsk lądowych, część III. Proces dowodzenia.* Wyd. AON, Warszawa 1998, s. 5

¹² Tamże. Natomiast według Regulaminu działań taktycznych wojsk lądowych ATP 35B, proces dowodzenia składa się z faz: ocena sytuacji, planowanie, rozkazodawstwo, kontrola.

procesu IPB stają się podstawą do opracowania planu poszukiwania informacji, wypracowania zadań rozpoznawczych, przygotowania potencjału rozpoznania do działań.

Jednak proces IPB ma nie tylko umożliwiać zdobywanie informacji. Nie mniej ważne wydają się być obrona informacyjna i zakłócanie informacyjne.

Proces IPB powinien podpowiedzieć co zrobić?, jak to robić?, kiedy?, aby zmylić przeciwnika co do własnych zamiarów, utwierdzić go w przekonaniu, że zamiar będzie taki a nie inny, i ostatniej chwili go zmienić nie pozostawiając przeciwnikowi czasu na skuteczną reakcję.

Proces IPB powinien umożliwić również wypracowanie aktywnych sposobów oddziaływania na system informacyjny przeciwnika, między innymi poprzez: wytypowanie obiektów zakłócania informacyjnego, określenie terminów i sposobów zakłócania, oczekiwane rezultaty.

Ponieważ proces dowodzenia jest działaniem i myśleniem o cyklu zamkniętym, to wnioski z procesu IPB powinny mieć wpływ nie tylko na podejmowane decyzje aczkolwiek ta część planowania walki jest najważniejsza, lecz także na fazę kontroli, czyli dynamikę działań oraz na część rozkazodawczą a także ustalenie położenia niezbędnego do przeprowadzenia informowania operacyjnego, analizy zadania, oceny sytuacji.

Informacyjne przygotowanie pola walki to przede wszystkim gruntowna i wszechstronna analiza oddziaływania środowiska na przebieg działań bojowych. Jego rezultaty ułatwiają realizację zadań między innymi artylerii, lotnictwa, wojsk inżynierskich, łączności, logistyki a także samej walki informacyjnej. Proces ten nie zapewnia jednak sukcesu bezpośredniego. Dostarcza jedynie produktów, które właściwie wykorzystane stwarzają taką możliwość.¹⁰

¹⁰ Polko R. *Rozpoznawcze przygotowanie...* op. cit., s. 46

1. Wojska przeciwnika a w tym:

- położenie, ugrupowanie i dotychczasowe działania wojsk lądowych;
- rezultaty działań i poniesione straty;
- położenie i dotychczasowe zadania sił wzmocnienia i wsparcia;
- skład, ew. położenie i zadania lotnictwa;
- zaobserwowane zmiany w zasadach i sposobach prowadzenia walki oraz wykorzystaniu środków walki;
- zmiany jakościowe wprowadzonego do wojsk sprzętu bojowego i uzbrojenia.

1. Teren, a w nim:

- pokrycie i infrastruktura;
- demografia;
- przeszkody naturalne i sztuczne;
- teren kluczowy;
- dotychczasowy wpływ właściwości terenu na prowadzenie działań oraz użycie środków walki i systemów broni przez przeciwnika.

2. Pogoda, a w niej;

- aktualne warunki meteorologiczne;
- dotychczasowy wpływ warunków pogodowych na zmiany we właściwościach terenu;
- dotychczasowy wpływ warunków pogodowych na prowadzenie walki (operacji) oraz użycie środków i systemów walki przez przeciwnika.

Wnioski z procesu IPB w omawianej fazie są zwykle zobrazowane w takich dokumentach jak: mapa informacyjna lub sytuacyjna (oleata sytuacji bojowej), meldunek okresowy, rozkaz operacyjny. Ogólny model procesu IPB w fazie ustalenie położenia przedstawiono na rysunku nr 3.

2.1. Informacyjne przygotowanie pola walki w ustaleniu położenia

Celem fazy „ustalenie położenia” z punktu widzenia potrzeb procesu IPB jest zebranie przez zespół G2/S2 a następnie zobrazowanie danych (informacji) o położeniu i ukończeniu przeciwnika, jego dotychczasowych działaniach, otoczeniu pola walki (teren, pogoda, warunki demograficzne itp.) a także o położeniu i realizowanych zadaniach przez potencjał rozpoznania wojsk własnych. Dane (informacje) są pozyskiwane z wcześniej określonego przez dowódcę obszaru zainteresowania rozpoznawczego.

Podstawę do ustalenia położenia przeciwnika stanowią meldunki wojsk w styczności, rozkazy operacyjne i komunikaty szczebla nadrzędnego, meldunki własnego potencjału rozpoznania (o ile były lub są w działaniu), informacje uzyskane ze sztabów sąsiadów, sił Obrony Terytorialnej, Układu Niemilitarnego.

Położenie wojsk własnych jest z kolei ustalane na podstawie meldunków dowódców wojsk rozpoznawczych oraz szefów zespołów G2/S2 szczebla podległego i sił wspierających.

Zebrane dane (informacje) są porządkowane i ewidencjonowane oraz poddawane wstępnej analizie i uogólnieniu. Tak „obrobione” stają się materiałem wyjściowym dla procesu IPB w fazie planowania, a jeszcze wcześniej, gdyby spojrzeć na fazy procesu dowodzenia według ATP 35B, są wykorzystywane w analizie zadania i informowaniu operacyjnym. Zasilane są nimi sztaby podległych wojsk, sąsiadów, szefowie rodzajów wojsk i służb.

Właściwością procesu IPB w fazie ustalenie położenia jest to, że ma on charakter działania ciągłego, podczas którego dane i informacje poddaje się stałej weryfikacji. Jest przez to możliwa ich aktualizacja, uwiarygodnienie oraz poszerzanie obszaru wiedzy (rozpoznania).

Dane (informacje) gromadzone w G2/S2 na potrzeby ustalenia położenia przeciwnika będą zwykle obejmowały:

2.2. Informacyjne przygotowanie pola walki w planowaniu.

Faza planowania obejmuje następujące etapy:

1. Ocena sytuacji:

- analiza zadania;
- informowanie operacyjne;
- ocena czynników i warianty działania;
- rozważenie wariantów działania;
- porównanie wariantów działania.

2. Decyzja i zamiar.

3. Opracowanie planu operacji.

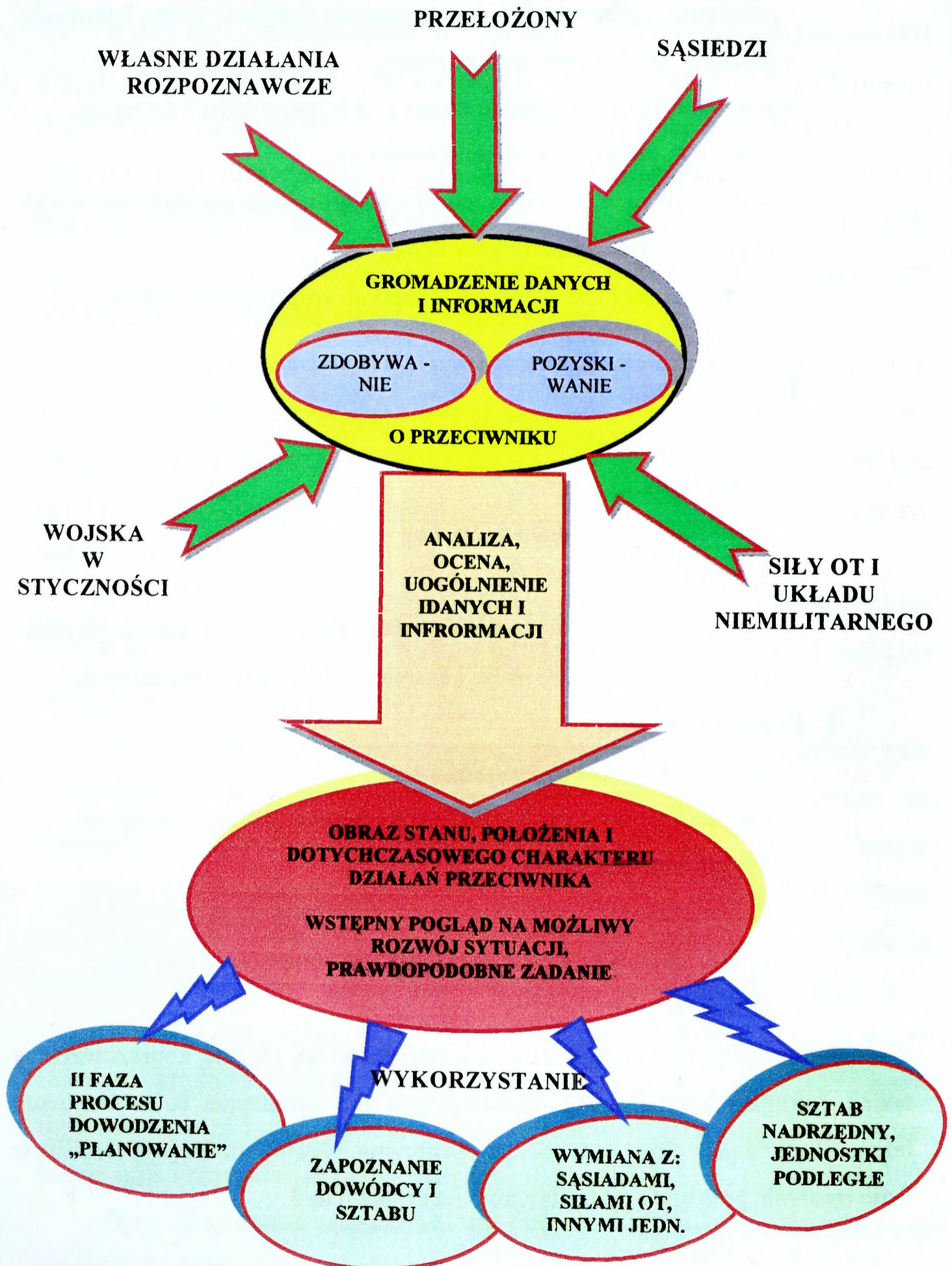
4. Opracowanie rozkazu operacyjnego.

Proces IPB w tej fazie procesu dowodzenia należy potraktować jako rozwinięcie IPB fazy poprzedniej, dającej obraz najbardziej aktualnej sytuacji przeciwnika oraz charakterystykę środowiska (otoczenia) pola walki.

Podczas analizy zadania prowadzonej przez dowódcę z udziałem szefa sztabu, szefa G2/S2 i G3/S3 dokonywana jest wstępna analiza i ocena rozpoznawcza posiadanych informacji o przeciwniku oraz środowisku pola walki, pozwalająca na określenie najbardziej ogólnych zadań z punktu widzenia przeciwnika¹³, wskazanie luk w rozpoznaniu (wiedzy o przeciwniku), ocenę wpływu czynników środowiska na realizację jego prawdopodobnych zadań.

Wypracowane wnioski powinny posłużyć dowódcy do ukierunkowania dalszej pracy zespołu G2/S2 a ponadto, są zapoznawani z nimi pracownicy sztabu podczas informowania operacyjnego.

Informowanie operacyjne korzysta w ten sposób z dotychczasowego dorobku procesu IPB, że podaje do wiadomości uczestnikom informowania sytuację przeciwnika wraz ze wstępną oceną rozpoznawczą łącznie z pierwszymi możliwymi wariantami działania, przeciwstawiającymi się wykonaniu zadania własnego.

Rys. 3. Proces IPB w fazie „Ustalenie położenia”

- potencjał;
- działania wykraczające poza wzorce i modele doktrynalne.

Ocena środowiska będzie w zasadzie taka sama w każdym z wariantów działania przeciwnika, dlatego nie ma potrzeby powtarzania jej. Nie zawsze też może ją przygotowywać i referować zespół rozpoznania. Może to czynić między innymi G3 z saperem lub komórka topograficzna, co nie znaczy, że przygotowanych wniosków nie uwzględnia G2/S2 w ocenie rozpoznawczej.

Kolejność i ogólną treść wniosków z procesu IPB referowanych na odprawie koordynacyjnej przedstawia schemat 1.

Ten zakres wiedzy o przeciwniku znajduje swoje odbicie w „Zarządzeniu przygotowawczym”, punkcie „Położenie przeciwnika, jego działania, prawdopodobne zadanie”.¹⁴

Informowanie operacyjne kończy się jak wiadomo wydaniem przez dowódcę wytycznych do dalszej pracy sztabu, w których dla zespołu G2/S2 uszczegóławia się dalszy przebieg procesu IPB. Treścią wytycznych dla G2/S2 przykładowo może być: ilość wariantów działania oraz aspektów oceny zagrożenia, termin i forma wypracowania ocen rozpoznawczych, zakres i metody poszukiwania brakujących informacji, źródła informacji itp..

Momentem, w którym następuje przedstawienie prawdopodobnych wariantów działania przeciwnika jest **odprawa koordynacyjna** kończąca etap planowania – „przedstawienie czynników i warianty działania”.

Szef zespołu G2/S2 referuje warianty działania przeciwnika według kolejności:

1. Ocena środowiska:

- teren i przeszkody terenowe;
- wpływ terenu na działanie przeciwnika;
- warunki pogodowe;
- wpływ pogody na działanie przeciwnika;
- demografia;
- infrastruktura;
- media.

2. Ocena wojsk przeciwnika:

- sytuacja przeciwnika;
- prawdopodobny cel, zamiar i zadania;
- sposób (sposoby) realizacji zadań;
- słabe i silne strony wariantu działania;

¹³ *Poradnik rozpoznania ...op. cit., s. 2-5.*

¹⁴ *Organizacja dowodzenia jednostkami...cz.III ...op. cit., s 19.*

G2 ...DZ

KRYTERIA MOŻLIWOŚCI	WIELKOŚĆ SIŁ	PRWDOPOD. WYKONANIA ZADANIA	STRATY	MOŻLIWE STRATY	GŁÓWNE ZALETY	GŁÓWNE WADY	UWAGI (SUMA OCEN)
WARIANT 1	4	2	5	3	4	1	19
WARIANT 2	1	0	3	2	2	3	11
WARIANT 3	3	1	3	4	3	2	16
OCENA CAŁOŚCIOWA	2.6	1	3.7	3	3	2	15.3

Rys. 4. Układ tabeli możliwości działań przeciwnika (przykład).

Do liczenia możliwości spełnienia każdego kryterium przyjęto skalę od 0 do 5 punktów, możliwa do uzyskania ilość punktów – 25 (wady i zalety to łącznie 5 punktów).

Podczas porównywania możliwych wariantów działania przeciwnika ważne jest, aby do każdego z nich mieć przygotowaną kalkulację ilości sił i środków, które przeciwnik może zaangażować.

Kolejność referowania podczas odprawy koordynacyjnej, G2 a po nim G3, może być niekiedy zmieniona, zwłaszcza, gdy treścią zadania własnego jest natarcie. W takiej sytuacji w pierwszej kolejności G3 referuje wypracowane warianty własnego działania, do których G2 referuje przewidywane przez siebie „kluczowe decyzje przeciwnika”.¹⁶

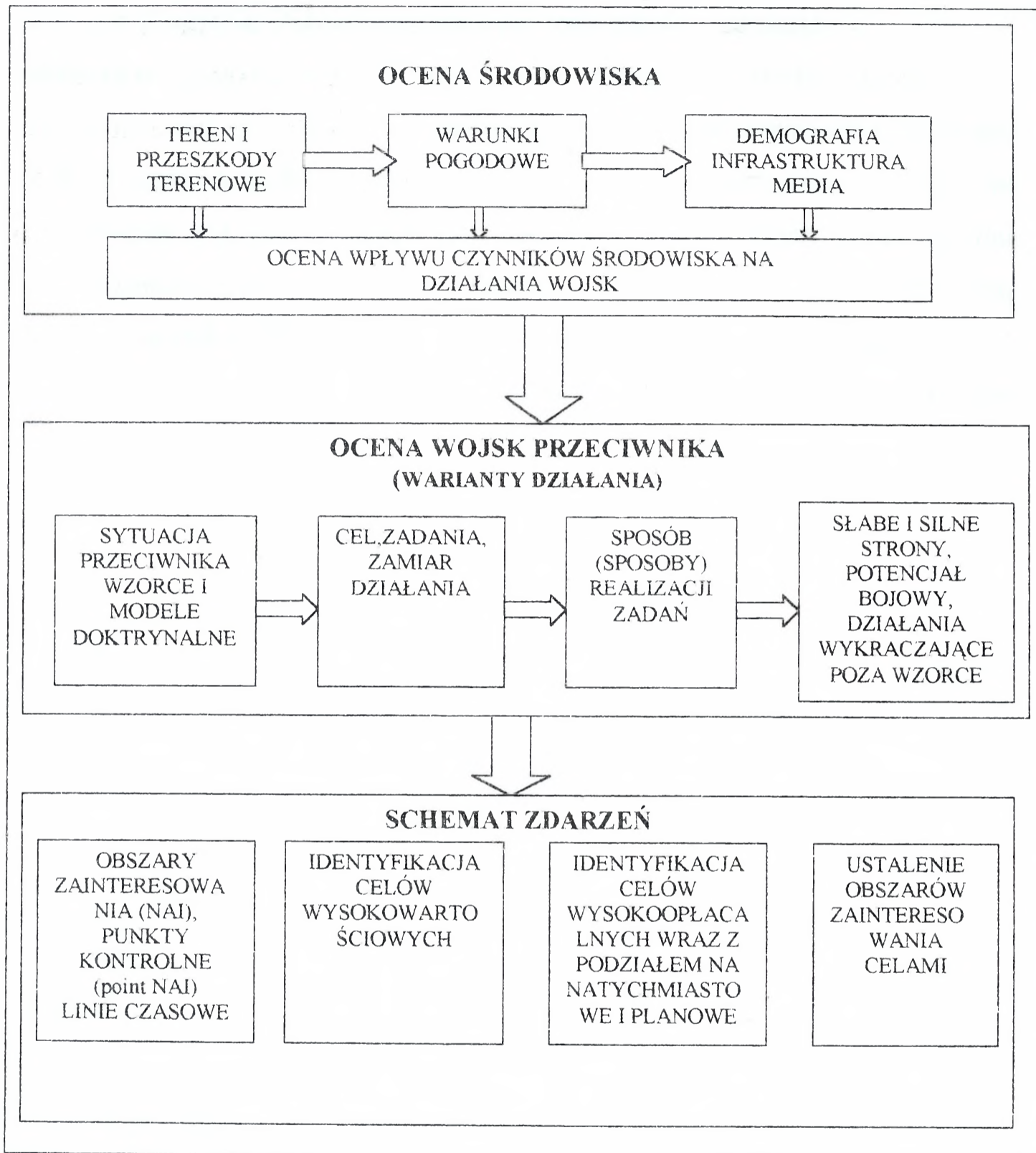
O wyborze najbardziej prawdopodobnego wariantu działania strony przeciwnej decyduje zwykle szef sztabu, przy czym powinien uwzględniać argumenty G2/S2.

Przyjęty wariant oceny zagrożenia staje się podstawą sformułowania żądań rozpoznania „Intelligence Requirement” (IR)¹⁷, które stają się priorytetowymi żądaniami rozpoznania „Priority Intelligence Requirement” (PIR).

¹⁶ Poradnik rozpoznania ...op. cit., s. 2-9.

¹⁷ Tamże.

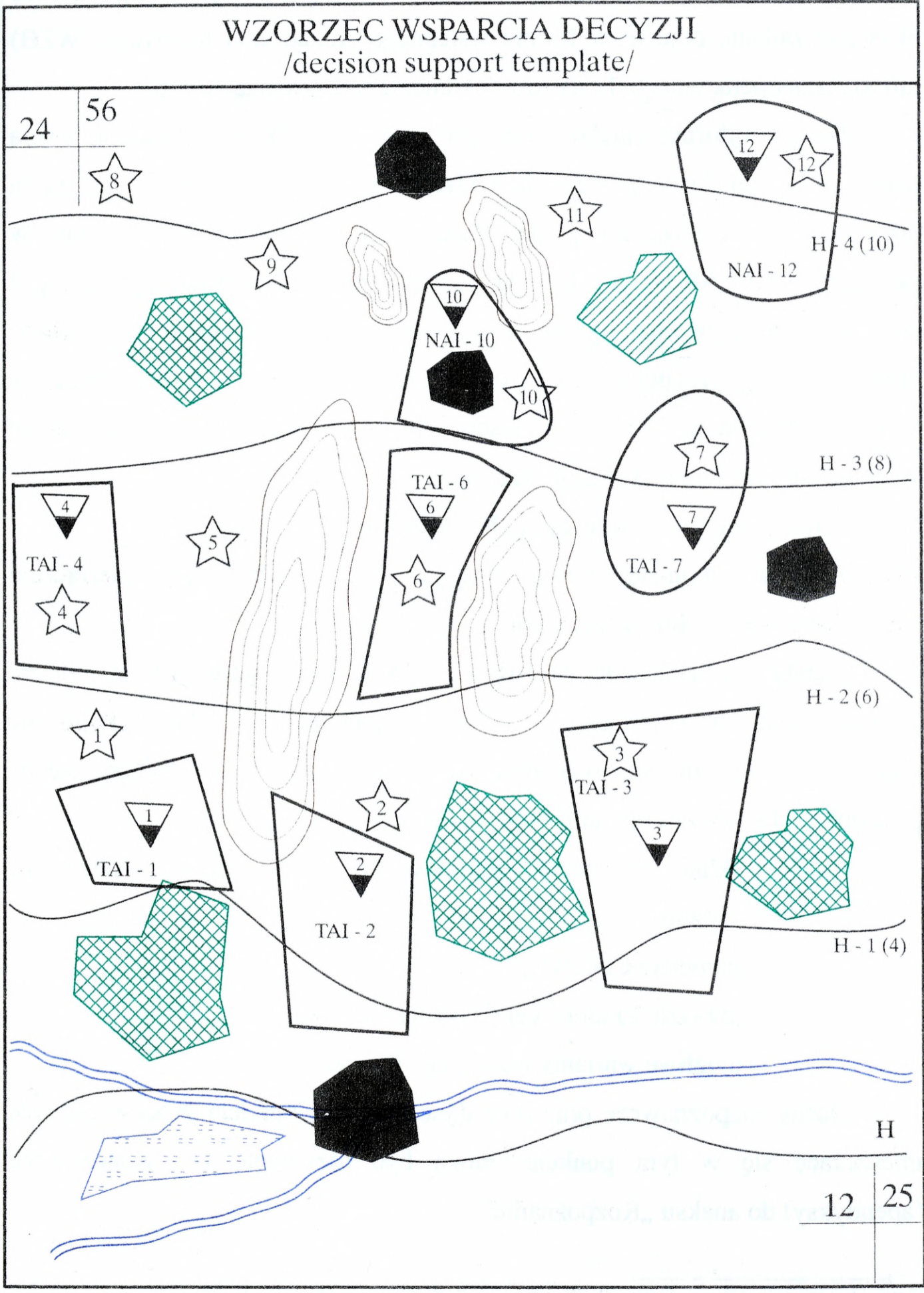
Układ i treść procesu IPB podczas odprawy koordynacyjnej

W dalszej kolejności porównuje się warianty i ocenia prawdopodobieństwo zaistnienia każdego z nich. Pomocna w tym działaniu może być tabela możliwości działań¹⁵, której przykładowy układ przedstawiono na rysunku nr 4.

¹⁵ Organizacja dowodzenia ...cz. III. Proces dowodzenia, s. 30.

Schemat nr 2

Priorytetowe żądania rozpoznania sformułowane są w takiej ilości, ile wariantów działania wojsk własnych przyjęto do zarekomendowania dowódcy podczas odprawy decyzyjnej.

Decyzja i zamiar jest następstwem odprawy decyzyjnej, podczas trwania której szef G2/S2 przedstawia ocenę zagrożenia a w dalszej kolejności również propozycje zabezpieczenia wariantów działania własnego przez potencjał rozpoznania.

Referat szefa G2/S2 powinien zawierać: skład przeciwnika, prawdopodobny cel i zadanie, możliwe sposoby (warianty) działania (realizacji zadania), najbardziej prawdopodobny wariant przyjęty podczas odprawy koordynacyjnej, silne i słabe strony wariantu, potencjał bojowy, jakim przeciwnik może realizować zadanie, możliwe odstępstwa od przyjętych wzorców i modeli doktrynalnych. Z układu referatu wynika, że szef G2/S2 w zasadzie korzysta z dotychczasowych wyników IPB, uzupełnionych nowymi okolicznościami, w jakich mógł znaleźć się przeciwnik.

Opracowanie planu operacji (walki) wymaga również posiłkowania się ustaleniami procesu IPB. Zespół G2/S2, który jest odpowiedzialny za stronę przeciwną, wrysowuje „decyzję” przeciwnika dającą podstawy do wykonania wzorca wsparcia decyzji. Wzorec wsparcia decyzji przedstawiono na schemacie nr 2.¹⁸

Informacyjne przygotowanie pola walki akcentuje swój udział we wzorcu wsparcia decyzji poprzez następujące dane:

- drogi podejścia, korytarze ruchu i manewru;
- przeszkody terenowe i ich ocena;
- punkty kontrolne i obszary zainteresowania NAI;
- punkty zainteresowania celami.

¹⁸ Wrzosek M. *Przykłady dokumentów rozpoznawczych według poglądów wybranych państw NATO*, wyd. AON, Warszawa 1997, załącznik nr 37.

Podstawowe apendyksy to:

- Wojska przeciwnika.
- Teren i warunki pogodowe
- Bezpieczeństwo

Przyjmuje się, że apendyksy mogą mieć formę tekstową, graficzną lub tekstowo – graficzną.

Apendyks „Wojska przeciwnika” zawiera: doktrynę przeciwnika, zasady i sposoby prowadzenia działań taktycznych oraz operacyjnych, wszelkie zmiany w sposobach walki zaobserwowane w dotychczasowym działaniu a nie ujęte w zasadach teoretycznych, sposoby wykorzystania nowych rodzajów uzbrojenia i systemów walki, ogólną dotychczasową sytuację przeciwnika z podziałem na rodzaje wojsk. W formie graficznej zwykle opracowuje się: strukturę organizacyjną oraz skład przeciwnika (identyfikator), wzorce doktrynalne. Przykłady graficznego zobrazowania wybranych dokumentów na szczeblu operacyjnym przedstawiono na schematach nr 3 i 4.

Ocena rozpoznawcza może mieć postać (zależnie od szczebla dowodzenia) tekstową, tekstowo – graficzną lub graficzną.

2.3. Informacyjne przygotowanie pola walki w stawianiu zadań

Zgodnie z przyjętymi procedurami dowodzenia podwładny może otrzymać zadanie bojowe w formie wstępnego zarządzenia bojowego (WZB) lub rozkazu operacyjnego, który jest dokumentem rozkazodawczym.¹⁹

Proces Informacyjnego Przygotowania Pola Walki zaznacza swoją obecność w tej fazie procesu dowodzenia głównie poprzez to, że zasila informacyjnie poszczególne punkty rozkazu operacyjnego (WZB). I tak, w punkcie 1. **SYTUACJA** daje dane do 1a. **Położenie przeciwnika**. Jego treść jest co prawda dość ogólna, ogranicza się bowiem do zasygnalizowania składu przeciwnika, jego rozmieszczenia i przypuszczalnego zamiaru, ale konieczna w rozkazie. Odsyła również do właściwego załącznika (aneksu), w którym znajduje się rozwinięcie sytuacji przeciwnika.

Aneksami tymi zazwyczaj są „**Rozpoznanie**” i „**Walka elektroniczna**”. Ponadto mogą wystąpić takie aneksy jak: „**Działania psychologiczne**”, „**Bezpieczeństwo**”.

Podstawowe znaczenie ma jednak aneks „**Rozpoznanie**”, i to on zawiera najwięcej danych z procesu IPB. Już w pierwszym punkcie „**Położenie przeciwnika**” ujmuje się wszystkie informacje, które nie znalazły się w podpunkcie 1a rozkazu operacyjnego, czyli:

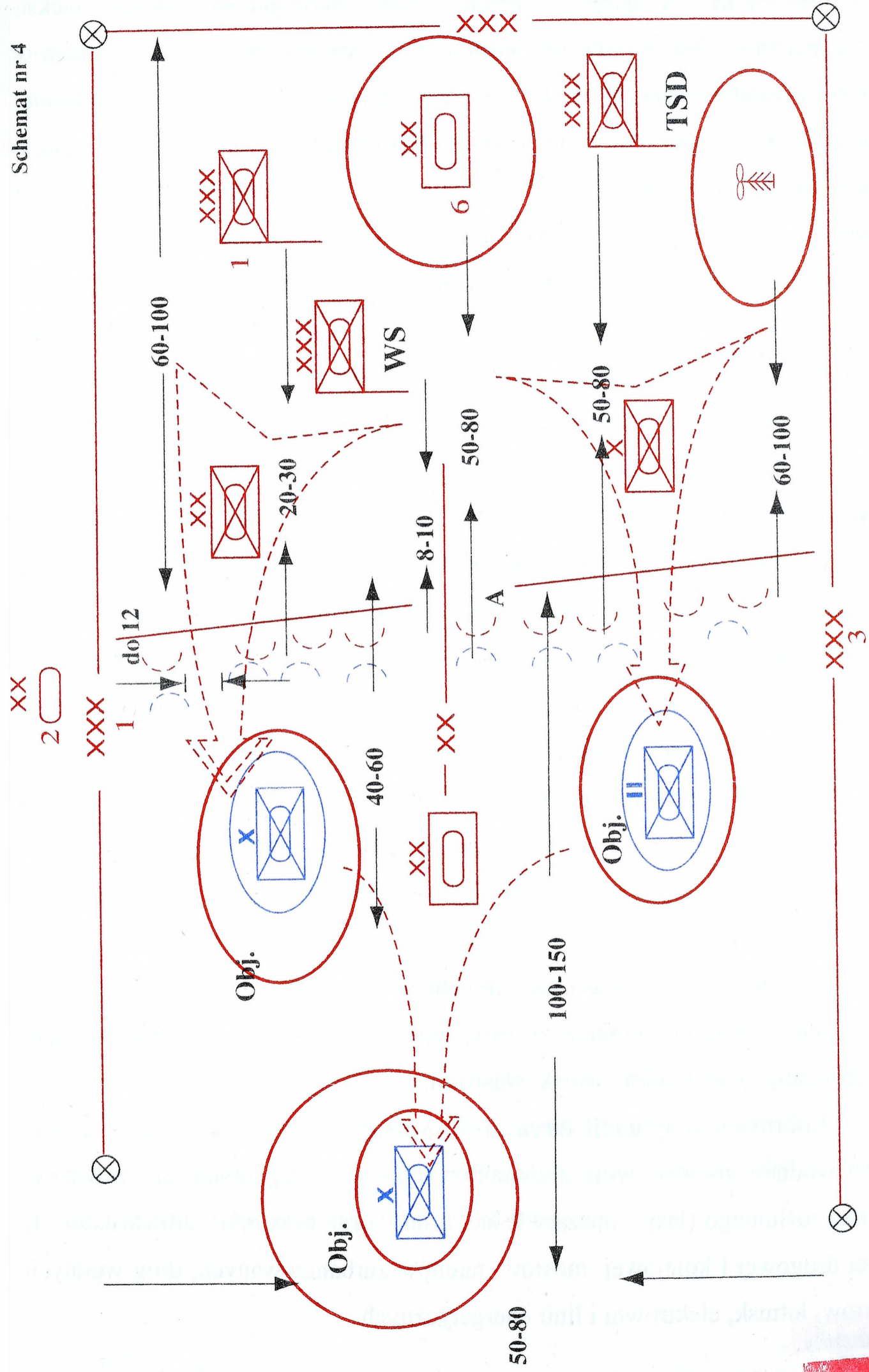
- skład, położenie, ugrupowanie i dotychczas realizowane zadanie;
- poniesione straty;
- przyszłe zadanie, cel działania i zamiar;
- możliwe warianty przyszłego działania.

Oceny rozpoznawcze oraz inne dane będące wynikiem procesu IPB nie mieszczące się w tym punkcie, mogą być rozwinięte w załącznikach (apendyksy) do aneksu „**Rozpoznanie**”.

¹⁹ *Organizacja dowodzenia...cz. III...op. cit., s. 38.*

Zastrzeżone

Schemat nr 4

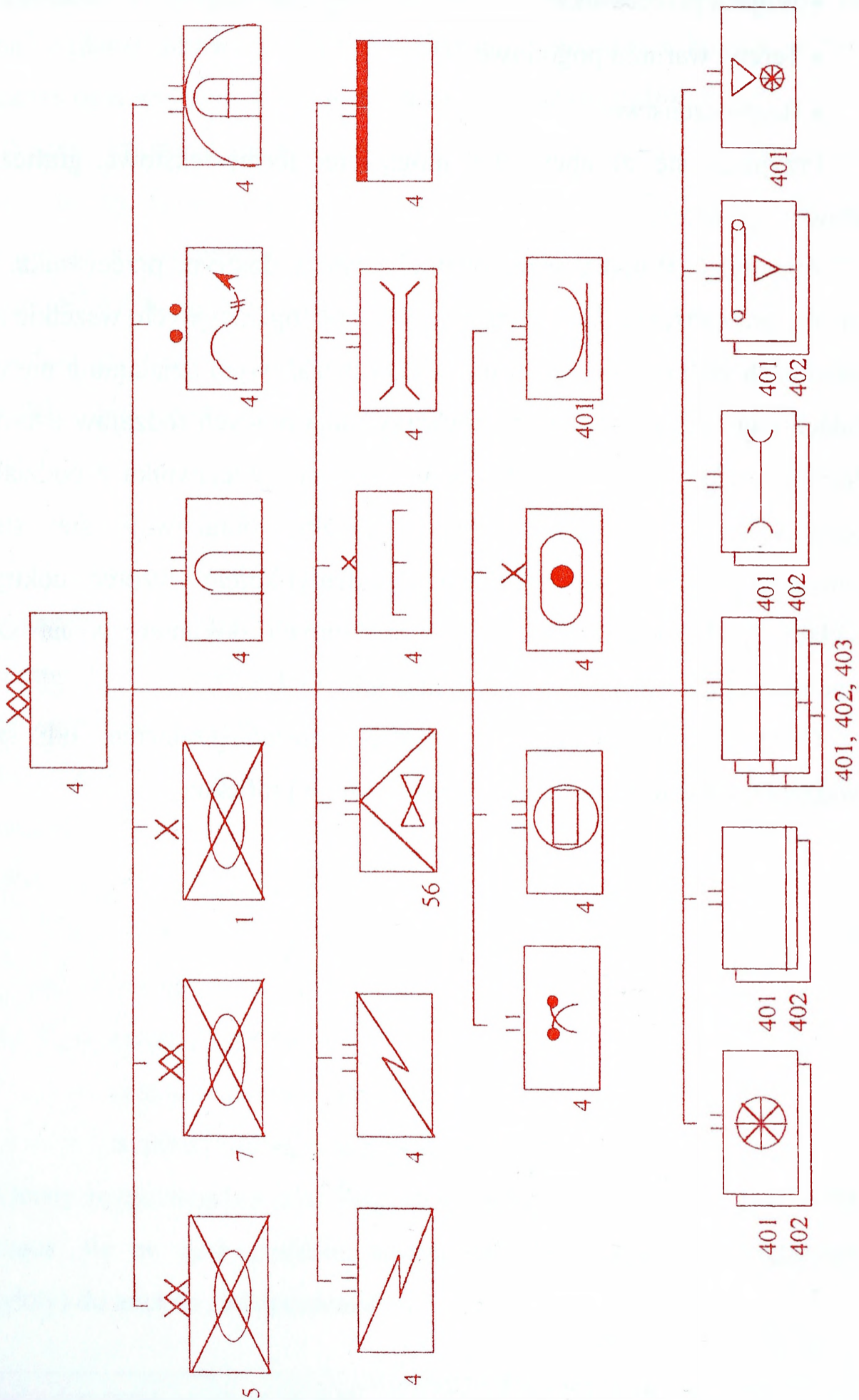

KORPUS ZMECHANIZOWANY W NATARCIU

Zastrzeżone
27 z 86

Schemat nr 3

STRUKTURA ORGANIZACYJNA KORPUSU
(przykład)

Opis **wojskowych aspektów terenu** powinien uwzględniać ocenę: przeszkód terenowych (przeszkody wodne, tereny trudne tak jak lasy i rejony zurbanizowane), terenów kluczowych, dróg i korytarzy, pól obserwacji i ognia, zakryć terenowych, możliwości maskowania.

Ocena wpływu **terenu na prowadzenie działań** przez przeciwnika uwzględnia: możliwość prowadzenia walki w rejonach i kierunkach najważniejszych dla wojsk zmechanizowanych i pancernych oraz lotnictwa, opanowanie lub utrzymanie których, zapewni osiągnięcie przewagi taktyczno – ogniowej na przeciwnikiem; możliwość rozmieszczenia odwodów ogólnych i podsystemów rażenia; wskazanie rejonów mogących kanalizować ruch i działania przeciwnika itp..

Apendyks **Działania przeciwrozpoznawcze** korzysta z procesu IPB w ten sposób, że wzbogaca informacje o przeciwniku zawarte w pierwszym punkcie aneksu „Rozpoznanie” i apendyksie „Wojska przeciwnika” o ocenę możliwości prowadzenia przez niego walki informacyjnej. W związku z tym, zawiera informacje o strukturze organizacyjnej i możliwościach bojowych potencjału walki informacyjnej, precyzuje obiekty i sposoby oddziaływania informacyjnego, formułuje zadania dla wojsk własnych co do przeciwdziałania systemowi informacyjnemu przeciwnika.

Pozostałe załączniki do rozkazu operacyjnego związane z walką informacyjną (Aneksy: Walka elektroniczna, Działania psychologiczne, Operacje specjalne) również wykorzystują informacje z procesu IPB wypracowane w zespole G2/S2 (w komórkach planowania i kierowania oraz informacyjnych), aczkolwiek tak wysoce specjalistyczne komórki organizacyjne G2 jak zespoły Walki elektronicznej, Działań psychologicznych, Działań specjalnych prowadzą proces przygotowania pola walki (elektroniczny, psychologiczny, specjalny) we własnym zakresie.

Apendyks „Pogoda i teren” służy wzbogaceniu treści aneksu „Rozpoznanie”, ma ponadto dać informację o sytuacji terenowej i pogodzie w obszarze zainteresowania rozpoznawczego sztabom tych szczebli dowodzenia, gdzie nie ma wyspecjalizowanych komórek zajmujących się tą problematyką, a także rodzajom wojsk, których działania są mocno zależne od właściwości terenu i warunków pogodowych np. działania lotnictwa wojsk lądowych, wykorzystanie artylerii, działania wojsk aeromobilnych.

Informacja o pogodzie (sytuacji atmosferycznej) ujmuje: aktualny stan pogody oraz prognozę kilkudniową, aspekty militarne pogody, wpływ pogody na działania przeciwnika, wojsk własnych oraz zmianę właściwości terenu.

Charakteryzując aktualną sytuację atmosferyczną należy odnieść nią do: **warunków doby**: dziennych i nocnych, pór dnia, początku świtu i zmierzchu, światła i faz księżyca, warunków obserwacji nocnej; **temperatury**: średnia temperatura dzienna (dobowa), temperatury skrajne, dni z temperaturą poniżej 0° C; **zachmurzenia**; **opadów**: opady średnie i maksymalne; **wilgotności względnej**; **wiatrów**: kierunek, średnie prędkości wiatru, ekstremalne warunki wietrzne; **widoczności**: ilość dni z zamgleniem.

Aspekty militarne pogody to możliwość ruchu, wpływ pogody na sprzęt bojowy, środki walki i żołnierzy, wpływ na użycie rodzajów sił zbrojnych i rodzajów wojsk, warunki obserwacji, prowadzenie prac inżynierskich, zapewnienie łączności.

Charakteryzując **warunki terenowe** należy uwzględnić: sytuację terenową w obszarze zainteresowania, aspekty militarne terenu, wpływ terenu na działania przeciwnika i wojsk własnych.

Informacja o **sytuacji terenowej** wymaga opisu: ukształtowania terenu i sieci wodnej, gruntów wraz z charakterystyką poszczególnych jego rodzajów, świata roślinnego (lasy i obszary leśne, grunty orne oraz łąki), infrastruktury tj. sieci drogowej i kolejowej, mostów, terenów zurbanizowanych, dróg wodnych, portów, lotnisk, elektrowni i linii energetycznych.

3. STRUKTURA I TREŚĆ PROCESU INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI

Proces Informacyjnego Przygotowania Pola Walki ma za cel przygotowanie systemu walki zbrojnej w takim kształcie, aby było możliwe odniesienie sukcesu nad przeciwnikiem. Poprzez zebranie danych o terenie, pogodzie, demografii, sytuacji przeciwnika przyczynia się do wypracowania ocen rozpoznawczych wraz z wariantami zagrożenia, planowania działań rozpoznawczych zmierzających do zdobywania danych, wypracowania metod oddziaływania destrukcyjnego na system informacyjny przeciwnika, w konsekwencji do uzyskania nad nim przewagi informacyjnej.

Proces IPB obejmuje szereg kolejno po sobie następujących i jednocześnie pozostających ze sobą w ścisłym związku merytorycznym przedsięwzięć. Należą do nich:²⁰

- ⇒ analiza środowiska pola walki
- ⇒ określenie skutków oddziaływania środowiska pola walki na działania bojowe
- ⇒ wariantowanie zagrożenia
- ⇒ określenie sposobów działania przeciwnika (warianty działania – COAs).

Kolejność przedsięwzięć procesu IPB przedstawiono na rys. nr 5.

²⁰ *Intelligence Preparation Of The Battlefield*, FM 34 – 130, 1994.

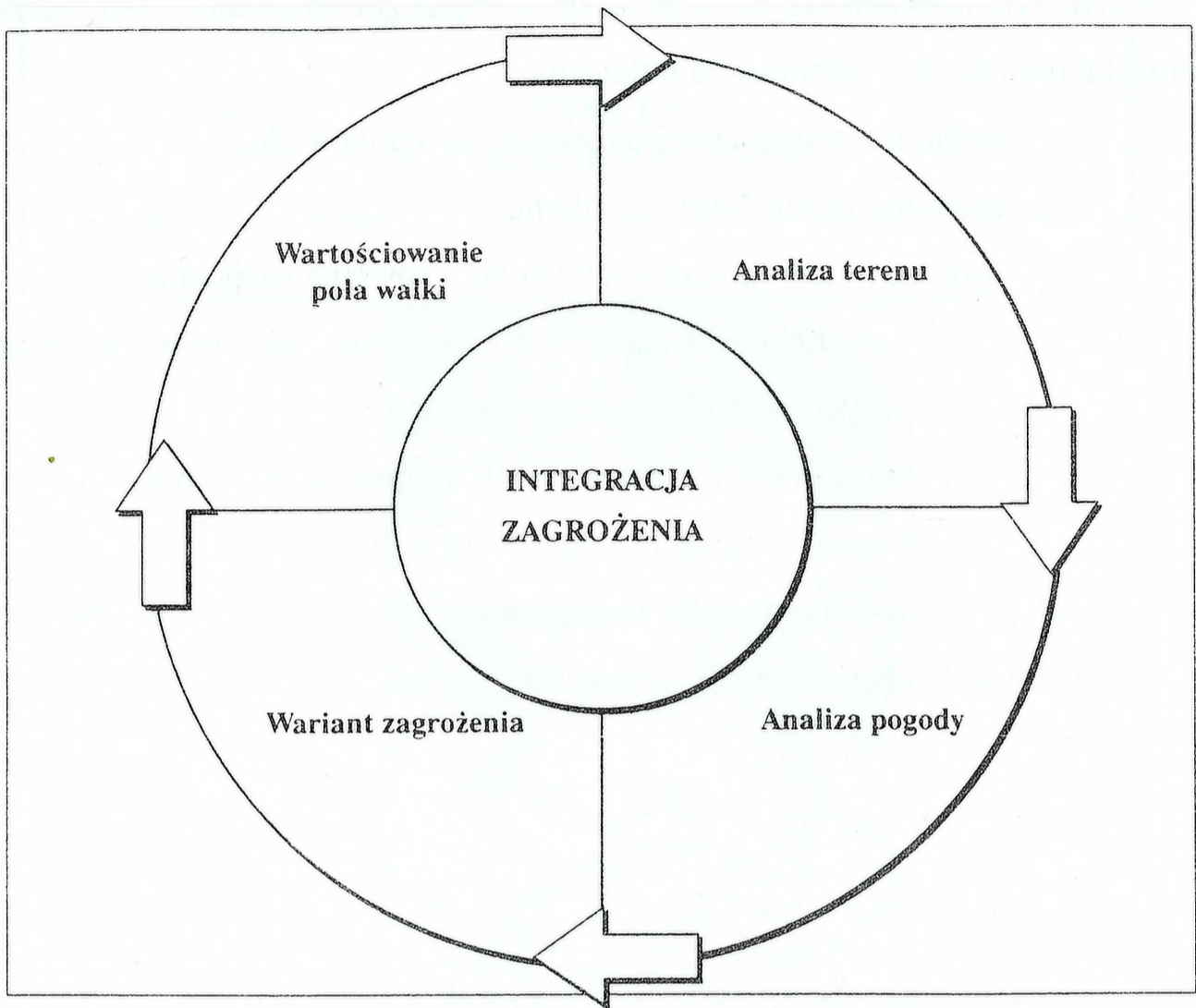
2.4. Udział informacyjnego przygotowania pola walki w kontroli działań

Kontrola wykonania zadań jak wiadomo, ma na celu śledzenie aktualnego położenia wojsk własnych i przeciwnika oraz rozwoju sytuacji, a także ciągłe porównywanie i zderzanie ze sobą stanu pożądanego i faktycznie istniejącego.

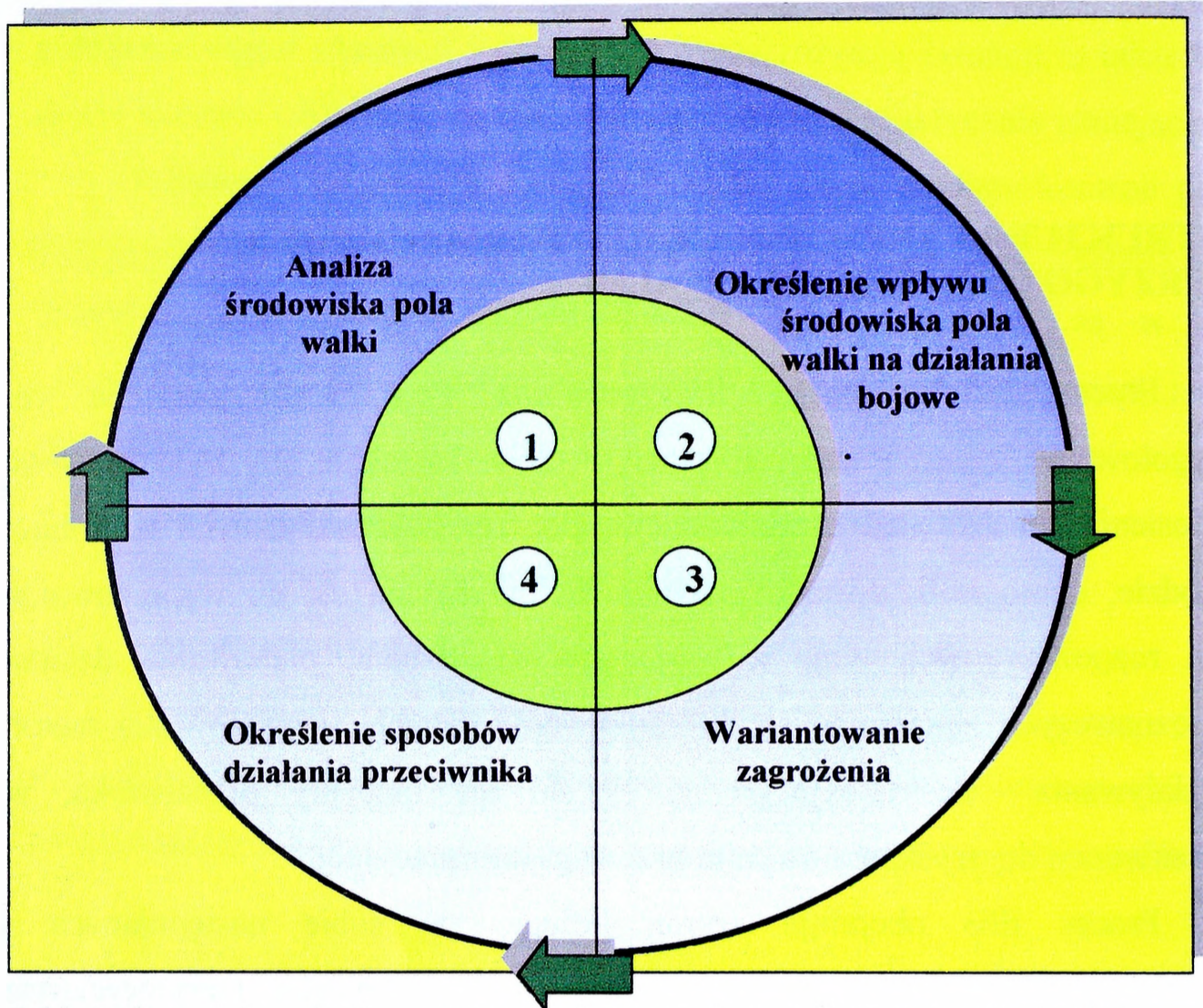
Informacyjne przygotowanie pola walki wnosi do fazy kontroli pewien stan pożądaný, odnoszący się do przeciwnika, terenu i pogody. Zespoły G2/S2 dysponując stale napływającymi danymi rozpoznawczymi, są w stanie porównywać poczynione wcześniej oceny z realną rzeczywistością i mogą określać:

- poprawność i zasadność wypracowanych ocen;
- występujące obszary niewiedzy (braki w rozpoznaniu);
- nowe zadania rozpoznania;
- nowe punkty i rejony zainteresowania.

Tym samym, jest możliwe kontrolowanie działań rozpoznawczych łącznie z wnoszeniem korekt do wykonanych uprzednio planów zdobywania informacji.

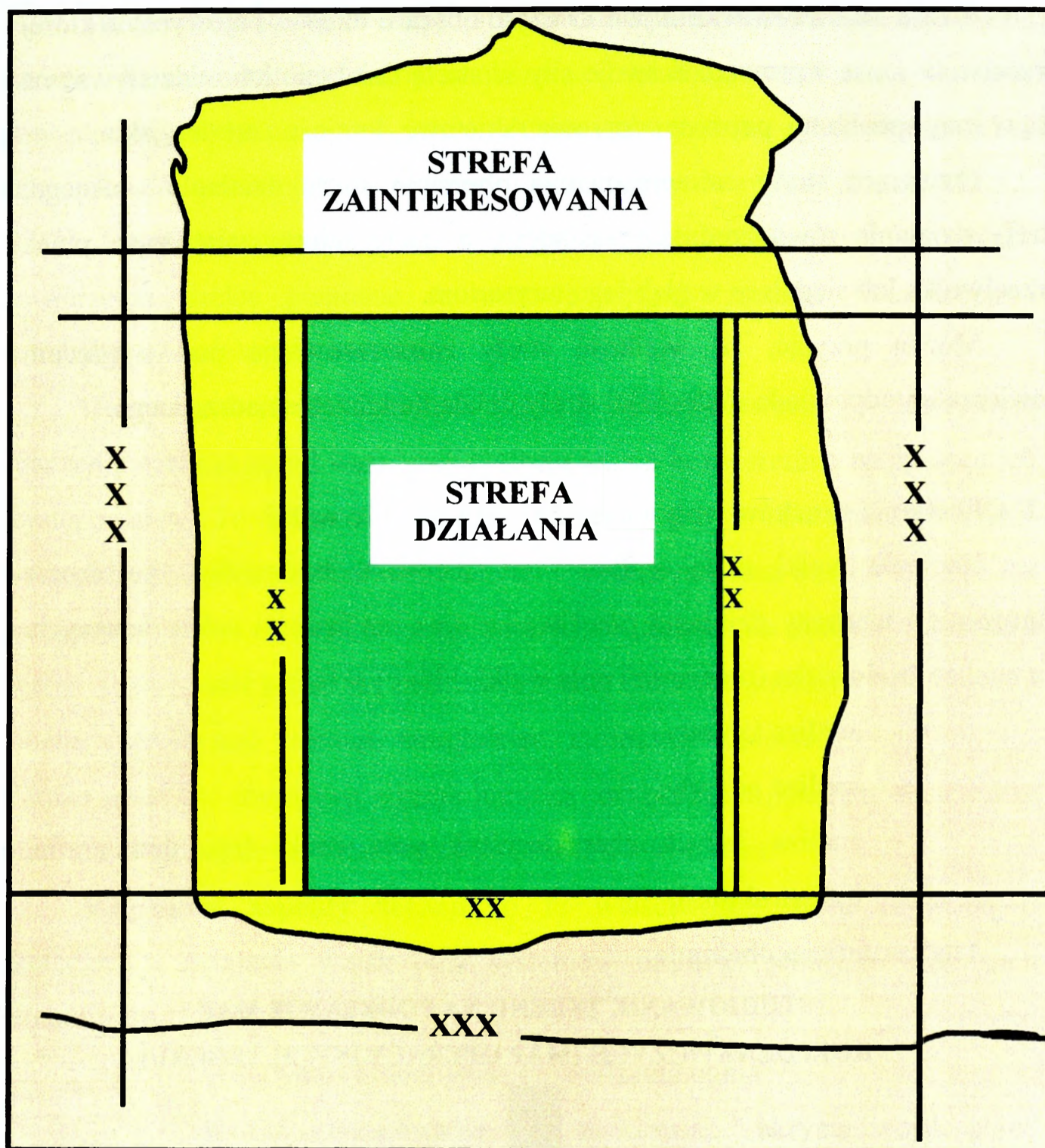
Rys. 6. Treść procesu Informacyjnego Przygotowania Pola Walki (do 1994 r.)

Rys. 5. Przedsięwzięcia procesu Informacyjnego Przygotowania Pola Walki (od 1994 r.)

Nieco inaczej definiowano IPB do 1994 roku. Integracja zagrożenia traktowana jako wynik procesu IPB (rys. 6) zespalała w sobie takie kroki postępowania, jak:

- ⇒ analiza terenu
- ⇒ analiza pogody
- ⇒ warianty (wartościowanie) zagrożenia
- ⇒ wartościowanie pola walki.

Rys. 7. Definiowanie obszaru (przestrzeni) pola walki

Strefa działania jest to część obszaru działań bojowych, w której dowódca danego szczebla dowodzenia decyduje o prowadzonych działaniach i ponosi za nie pełną odpowiedzialność. Wyznacznikiem granic tej strefy jest zadanie własne, aktualne położenie wojsk własnych i przeciwnika, teren, położenie i zadania sąsiadów.

3.1. Analiza środowiska pola walki

Pierwszym krokiem G2/S2 w procesie IPB jest zdefiniowanie i określenie środowiska pola walki. Czynność ta polega na:

- ustaleniu granic obszaru (przestrzeni) pola walki;
- ustaleniu granic strefy działania;
- sprecyzowaniu granic strefy zainteresowania rozpoznawczego;
- ocenie posiadanych danych i określeniu luk informacyjnych ujawnionych w strefie zainteresowania;
- ustaleniu potrzeb informacyjnych na rzecz kierowania procesem IPB w wyznaczonym obszarze pola walki.

Obszar (przestrzeń) pola walki danego szczebla dowodzenia wyznaczają dwie strefy: strefa działania, strefa zainteresowania, zob. rys. nr 7.²¹

²¹ Regulamin FM – 34 – 130...

Studiowanie terenu z mapy (studiowanie mapy) ma na celu zapoznanie się warunkami naturalnymi terenu w obszarze działań bojowych (ukształtowanie powierzchni, poszycie) oraz z infrastrukturą przygotowaną (zbudowaną) przez człowieka. W realizacji tych czynności uczestniczy dowódca, zespoły G2/S2, G3/S3, a ponadto specjaliści wojsk inżynieryjnych. Na wyższych szczeblach dowodzenia wielce pomocne są etatowe zespoły studiów terenowych i warunków pogodowych.

Rekonesans strefy działania i strefy zainteresowania w dosłownym znaczeniu oznacza ogląd ważniejszych form terenu bezpośrednio na miejscu ich występowania. To pozwala naocznie zapoznać się z charakterem terenu, występującymi przeszkodami naturalnymi i sztucznymi oraz możliwościami ich przekraczania. Rekonesans stwarza warunki do dokonania korekty w opisie i ocenie terenu dokonanej na podstawie mapy. Do prowadzenia rekonesansu można wykorzystać samolot, śmigłowiec, motocykl, samochód, wóz bojowy. Bardzo pomocne mogą być zdjęcia lotnicze oraz zdjęcia panoramowe a także programy komputerowe wspomagające proces oceny terenu.

Wojskowe aspekty terenu to te właściwości, które decydują o skuteczności działania wojsk oraz systemów broni w realnych warunkach terenowych. Należą do nich:²²

- obserwacja i możliwość prowadzenia ognia;
- warunki maskowania oraz możliwość ukrycia wojsk przed obserwacją i ogniem strony przeciwnej;
- przeszkody terenowe naturalne i sztuczne;
- obszary i rejony kluczowe;
- drogi marszu i manewru (drogi podejścia).

Ocena wpływu warunków terenowych na działania bojowe jest działaniem twórczym polegającym na oszacowaniu poszczególnych grup form

²² Regulamin FM – 34 – 130... s. 4-8 – 4-32; A-2 – A-4; B-13 – B-19; C-5 – C-12; E-2 – E-9; G-3 – G-5.
Wrzosek M. *Przykłady dokumentów rozpoznawczych*... op. cit., s. 12 – 14.

Strefa zainteresowania jest to część obszaru działań bojowych, z której przeciwnik może wprowadzić swoje siły w strefę działania lub oddziaływać na nią w inny sposób np. poprzez uderzenia raketowe, lotnicze i artyleryjskie.

Przestrzeń strefy zainteresowania obejmuje strefę działania własnego, strefy działania równorzędnych sąsiadów, a także rejony zajmowane przez przeciwnika lub sięgające w głąb jego terytorium.

Można przyjąć, że wielkość strefy zainteresowania pod względem powierzchni odpowiada rozległości strefy działania szczebla nadrzędnego.

3.2. Określenie skutków wpływu środowiska na pole walki

Na pole walki mają wpływ - po pierwsze środowisko, po drugie zagrożenie i warianty działania przeciwnika oraz możliwości wojsk własnych. Na analizę środowiska (otoczenia) pola walki (bitwy) składają się:

- analiza terenu;
- analiza pogody;
- analiza innych charakterystyk pola walki (np. demografia, infrastruktura).

Analiza terenu obejmuje:

**STUDIOWANIE TERENU NA PODSTAWIE MAP
ROZPOZNAWCZYCH (MAP OPERACYJNYCH TERENU)**

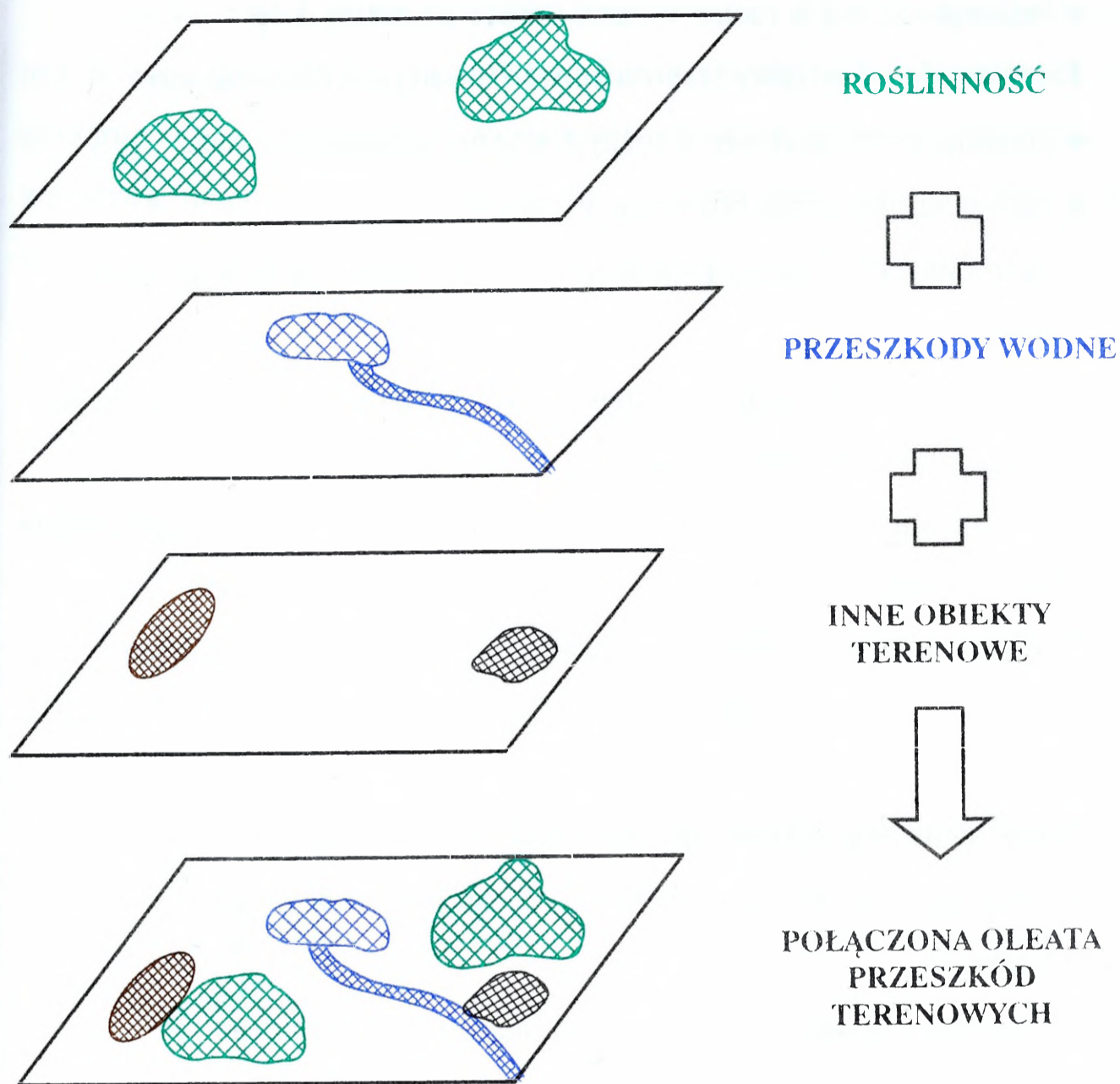
REKONESANS TERENU W STREFACH DZIAŁANIA I ZAINTERESOWANIA

OKREŚLENIE WOJSKOWYCH ASPEKTÓW OCENY TERENU

OCENA WPLYWU WARUNKÓW TERENOWYCH NA DZIAŁANIA BOJOWE

Rys. 8. Połączona oleata przeszkód terenowych (mechanizm powstawania)

Poszczególne rodzaje przeszkód terenowych mają swoje kolory, i tak: roślinność – zielony, przeszkody wodne – niebieski, rejony zurbanizowane – czarny, wzniesienia – brązowy, zapory inżynieryjne – zielony, skażenia – żółty.

Ze względu na możliwość przekraczania, teren dzieli się na: dostępny, trudnodostępny, niedostępny.

Teren dostępny bez jakichkolwiek ograniczeń występuje wówczas, gdy:

- ◆ wolny jest od wszelkich ograniczeń w ruchu
- ◆ nie wymaga żadnych dodatkowych czynności dla zapewnienia ruchu
- ◆ posiada szerokie możliwości prowadzenia jakiegokolwiek manewru

terenowych pod względem ich przekraczalności, ocenie spełniania wojskowych aspektów, ocenie wpływu na działanie wojsk i systemów broni.

W ocenie warunków terenowych należy wziąć pod uwagę: roślinność, przeszkody wodne, inne formy a w nich wyniosłości, rejony zurbanizowane o powierzchni przekraczającej 1 km², wyrobiska, kopalnie, zakłady przemysłowe oraz wynikające z charakteru ich produkcji i gromadzonych surowców zagrożenia np. skażenia toksycznymi środkami przemysłowymi, mosty, wiadukty i przepusty mające znaczenie militarne ze względu na nośność i lokalizację, zapory o charakterze przeszkód inżynierskich.

W wyniku oceny przeszkód terenowych powstaje oleata przeszkód terenowych, której mechanizm powstawania przedstawiono na rys. nr 8.

Jak wcześniej zaznaczono, jednym z celów oceny warunków terenowych jest wyznaczenie terenu kluczowego. Teren kluczowy to jakakolwiek część obszaru, której zajęcie lub kontrolowanie zwiększa przewagę taktyczną bądź zmniejsza możliwość uzyskania takiej przewagi przez przeciwnika. Jest on rozpatrywany w zależności od szczebla dowodzenia, zadania, przeciwnika oraz sytuacji.²³

W granicach terenu kluczowego można wyróżnić teren decydujący, rozumiany jako ta jego część, od opanowania której lub sprawowania kontroli uzależnione jest wykonanie zadania.²⁴

W działaniach obronnych teren kluczowy to taki, który zapewnia: dobrą obserwację i prowadzenie ognia przed przednią linię wojsk własnych (na drogach podejścia), ukrycie za przeszkodami przed ogniem przeciwnika, dobre połączenia drogowe / linie komunikacji/.

W działaniach zaczepnych natomiast, teren kluczowy powinien: zapewnić skryte rozmieszczenie wojsk, dać szansę wyzwolenia ruchu własnym wojskom, uniemożliwić obserwację i prowadzenie ognia przez przeciwnika, powodować stałe zagrożenie możliwością wykonania niszczeń.

Analiza terenu stwarza warunki do określenia dróg podejścia przeciwnika, obiektów oddziaływania, pojemności korytarzy ruchu a w konsekwencji, pozwala ocenić całkowitą pojemność każdej drogi podejścia, co przedstawia rys. nr 9.

²³ Regulamin FM -- 34 -- 130...op. cit., s. 4-11 -- 4-12.

²⁴ Tamże.

- ◆ brak ograniczeń w ruchu wsparty rozwiniętą siecią dróg.

Teren trudno dostępny (zastrzeżony) – występuje wówczas gdy:

- ◆ znajdują się przeszkody w różnym stopniu utrudniające ruch
- ◆ ruch w ugrupowaniu bojowym jest trudny
- ◆ są trudności w przejściu z jednego rodzaju ugrupowania bojowego w inne
- ◆ w ukształtowaniu terenu występują umiarkowanie pochyłe zbocza, sieć drogowa jest słabo rozwinięta

Teren zakwalifikowany jako trudno dostępny możliwy jest do pokonania w określonym ugrupowaniu bojowym, ale z pewnymi ograniczeniami.

Graficzne zobrazowanie tego rodzaju terenu polega na zakreśleniu jego powierzchni ukośnymi liniami ciągłymi w kolorze zgodnym z rodzajem przeszkody terenowej.

Teren niedostępny (bezwzględnie zastrzeżony) istnieje wówczas, gdy:

- ◆ następuje zdecydowane zwolnienie ruchu jednostek w ugrupowaniu bojowym
- ◆ zachodzi potrzeba organizowania wsparcia inżynieryjnego lub zmiany taktyki działań
- ◆ zbocza występujących wzniesień są strome a zabudowa zwarta
- ◆ drogi występują w niewielkiej ilości, bądź jest ich brak.

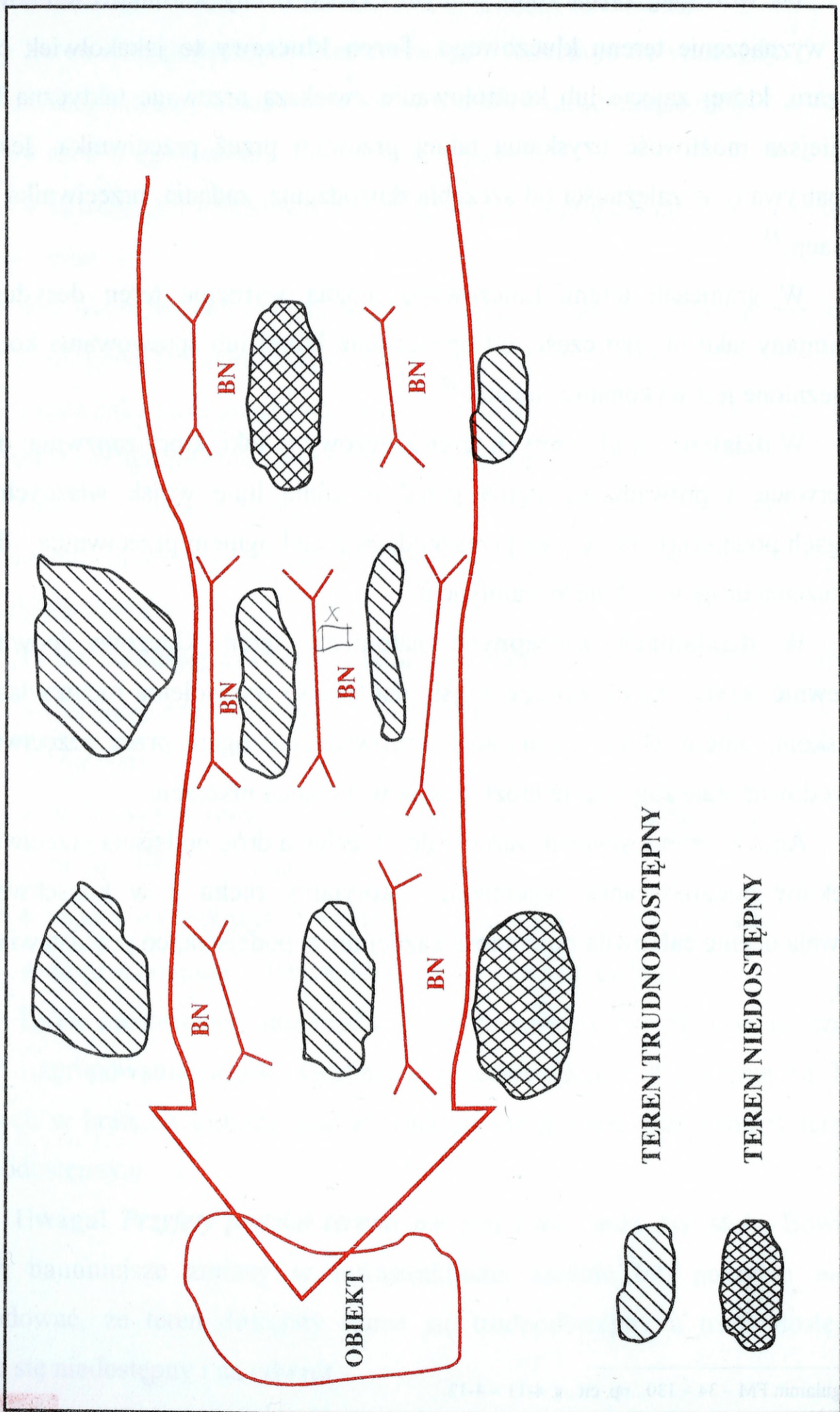
Teren niedostępny uniemożliwia pokonanie go we właściwym czasie przez zgrupowania wojsk. Graficznie przedstawiany jest za pomocą linii ciągłych w kratę, w kolorze analogicznie jak oznaczanie przeszkód w terenie trudnodostępnym.

Uwaga! *Przyjęty podział terenu nie jest i nie może być stały.* Bowiernawet najmniejsze zmiany w infrastrukturze, rzeźbie lub poszyciu mogą powodować, że teren dostępny stanie się trudnodostępny a trudnodostępny stanie się niedostępny i na odwrót.

Wpływ terenu na rezultaty (wyniki) operacji militarnych jest jak więc widać, istotny. Decyduje on (teren) o wyborze:

- stref zaangażowania w walkę;
- pozycji bojowych;
- miejsc zasadzek, pułapek ogniowych i taktycznych;
- obiektów (celów) działania natychmiastowego (bezpośrednich) i kolejnego (pośrednich);
- rejonów ześrodkowania (rozśrodkowania);
- punktów obserwacyjnych, rejonów lądowania, rejonów zrzutu, wysuniętych baz zaopatrywania.

Zinodyfikowaną ostatecznie dostępności terenu będącą rezultatem oceny przeszkód terenowych i ich wpływu na działania bojowe przedstawiono na rys. nr 10.

Rys. 9. Droga podejścia z zaznaczonymi korytarzami ruchu

Analiza pogody sprowadza się do określenia jej wpływu na teren oraz na możliwości działania wojsk.

Analiza pogody obejmuje:

- studiowanie komunikatów meteorologicznych;
- rekonesans rejonu działania /rejonu zainteresowania;
- określenie militarnych aspektów pogody;
- ocenę warunków atmosferycznych.

Analizie pogody w procesie IPB poddawane są poniższe czynniki pogody: temperatura, wilgotność, opady, wiatr, widoczność.²⁵

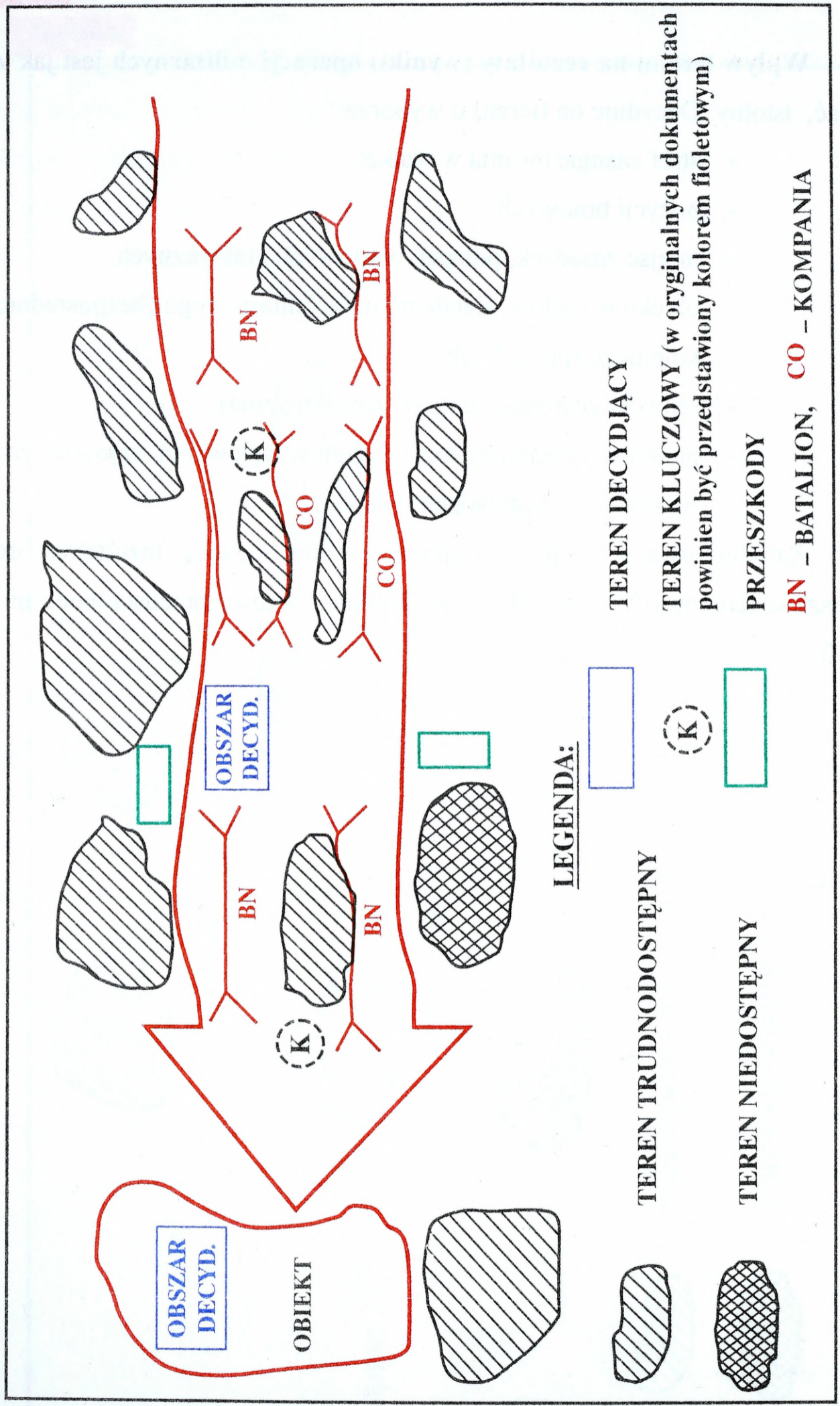
Temperatura i wilgotność wywierają istotny wpływ na żołnierzy i sprzęt bojowy. Tak wysoka jak i niska temperatura stwarzają problemy tego typu, że wymuszają stosowanie specjalnego umundurowania chroniącego przed zimnem oraz łagodzącego skutki upałów, wpływają ujemnie na odporność żołnierzy do działania w ekstremalnych warunkach, konieczne staje się w tej sytuacji zwiększenie w stosunku do nich wymagań służących wyrobieniu odporności, umiejętności działania i zachowań.

Opady atmosferyczne mają z kolei wpływ na przejezdność terenu, widoczność oraz na funkcjonowanie niektórych elementów wyposażenia wojsk. Nie bez wpływu są też na żołnierzy.

Prędkość i kierunek wiatru mogą ułatwiać lub uniemożliwiać stosowanie dymów, broni ABC, potęgować oddziaływanie deszczu lub śniegu, powodować powstawanie zasp śnieżnych, znacząco wpływać na użycie wojsk powietrzno – desantowych i lotnictwa.

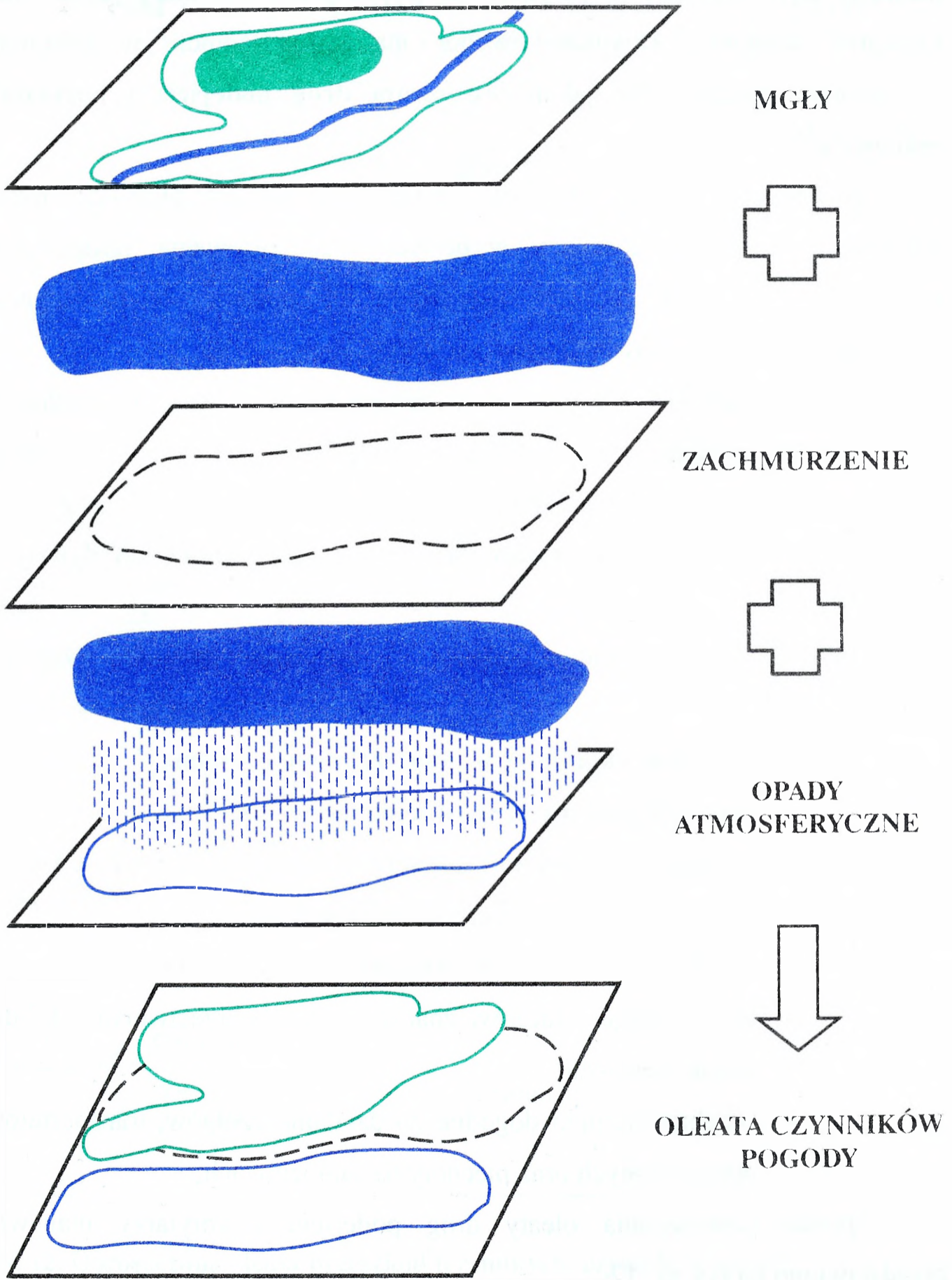
Ważnym czynnikiem warunków pogodowych jest **zachmurzenie**, w tym typ i rodzaj chmur. Pełne zachmurzenie utrudnia lub uniemożliwia prowadzenie działań w wymiarze powietrznym, utrudnia użycie lotnictwa, zmniejsza zdecydowanie widoczność, a więc i zasięg obserwacji.

²⁵ Regulamin FM – 34 – 130, s. 4-32 – 4-42.

Rys. 10. Zmodyfikowana oleata dostępności terenu

Zastrzeżone

----- w oryginalnych dokumentach powinien być kolor fioletowy

Rys. 11. Oleata czynników pogody (mechanizm powstawania)

Zastrzeżone
47 z 86

Informacje o pogodzie w zależności od szczebla dowodzenia mogą być pozyskiwane z organicznych stacji meteorologicznych, z okresowych komunikatów meteorologicznych przedstawianych w telewizji i radio, zaś najniższe szczeble dowodzenia jak batalion i brygada otrzymują dane o pogodzie łącznie z ich oceną w dokumentach bojowych (rozkaz operacyjny, aneks Rozpoznanie).

Zobrazowaniu wpływu czynników pogody na działania wojsk i teren służy oleata czynników pogody.²⁶ Dokument ten może stanowić odrębny załącznik wśród dokumentów IPB, względnie może być wykonany na oleacie przeszkód terenowych.

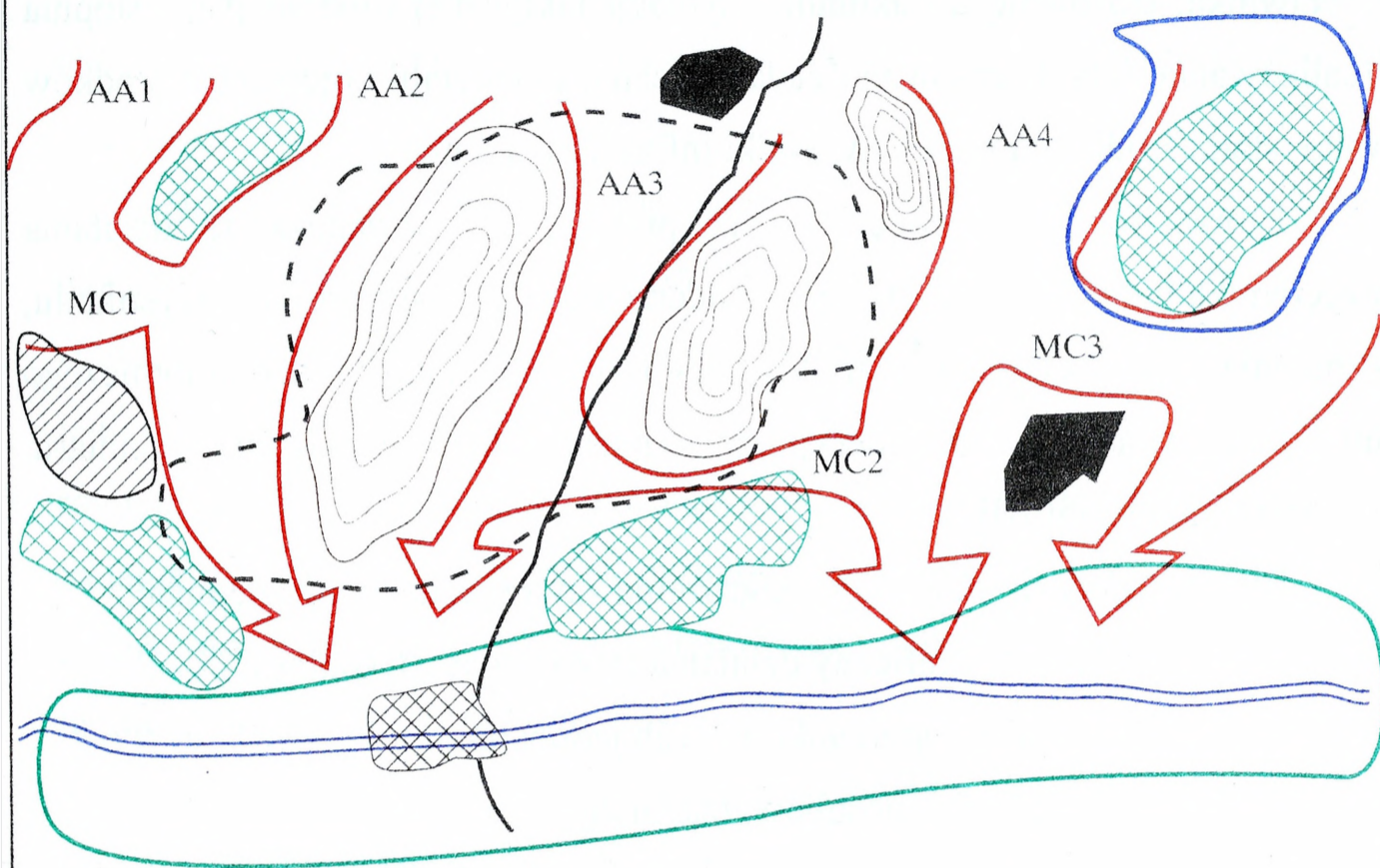
Poszczególne czynniki pogody przedstawia się graficznie lub opisowo. I tak:

- obszar ograniczonej widoczności wskutek występowania mgieł – linią zamkniętą w kolorze zieleni;
- obszar zachmurzenia – linią ciągłą zamkniętą w kolorze purpury, opisowo określa się stan zachmurzenia i wysokość podstawy chmur;
- obszar intensywnych opadów atmosferycznych – linią w kolorze niebieskim, opisowo rodzaj opadu i wielkość;
- prędkość i kierunek wiatru, wartość temperatury, wilgotność – opisowo.

Model powstawania oleaty warunków pogodowych przedstawiono na rys. nr 11.

²⁶ Polko R. *Rozpoznawcze przygotowanie pola walki* ...op. cit., s. 28.

OLEAT PRZESZKÓD TERENOWYCH I CZYNNIKÓW POGODY ORAZ DRÓG PODEJŚCIA I KORYTARZY

Temperatura:
Kierunek wiatru:
Prędkość wiatru:
Zachmurzenie:
Wlgotność powietrza:

LEGENDA:

- Obszar opadów atmosferycznych
- Obszar występowania zamglenia
- Obszar lokalnego zachmurzenia (w oryginalnych dokumentach powinien być przedstawiony kolorem fioletowym)

Rys. 12. Uproszczona oleata przeszkód terenowych, czynników pogody oraz dróg podejścia i korytarzy manewru

Ocena warunków terenowych i czynników pogody łącznie z wykonanymi oleatami daje podstawę do wyboru dróg podejścia, korytarzy ruchu oraz korytarzy manewru. Dokonany wybór ma swoje odbicie w kolejnym dokumencie procesu IPB, jakim jest **oleata dróg podejścia i korytarzy manewru.**²⁷

Wymieniony dokument obok graficznego zobrazowania kierunków działania i możliwego manewru w obszarze zainteresowania, informuje o pojemności, pokazując znakiem taktycznym lub opisem siły przeciwnika mieszczące się na wybranych drogach i w korytarzach.

Pojemność kierunku wyznaczają wcześniej ustalone normy, niezbędne do pomieszczenia pododdziału, oddziału i związku taktycznego. Kompania wymaga korytarza o szerokości 0,5 km, odległość między korytarzami 0,5 km, batalion odpowiednio – 1,5 km i 2 km, brygada (pułk) – 3 km i 6 km, dywizja – 6 km i 10km.²⁸

Wnioski z oceny dróg podejścia i korytarzy manewru powinny wskazywać:

- ilość dróg i korytarzy w obszarze zainteresowania;
- ogólną pojemność obszaru zainteresowania;
- występowanie rejonów dogodnych do rozmieszczenia odwodów ogólnych, zgrupowań artylerii i innych sił;
- możliwy manewr na inne kierunki lub z innych kierunków;
- rejonny mające kluczowe znaczenie tak dla przeciwnika, jak i dla wojsk własnych;
- odrębne kierunki dogodne do działania czołgów, transporterów opancerzonych oraz piechoty na samochodach.

Sposób powstawania oleaty dróg podejścia i korytarzy manewru przedstawiono na rys. nr. 12.

²⁷ Wrzosek M. *Przykłady dokumentów rozpoznawczych...* op. cit., s. 17 – 18..

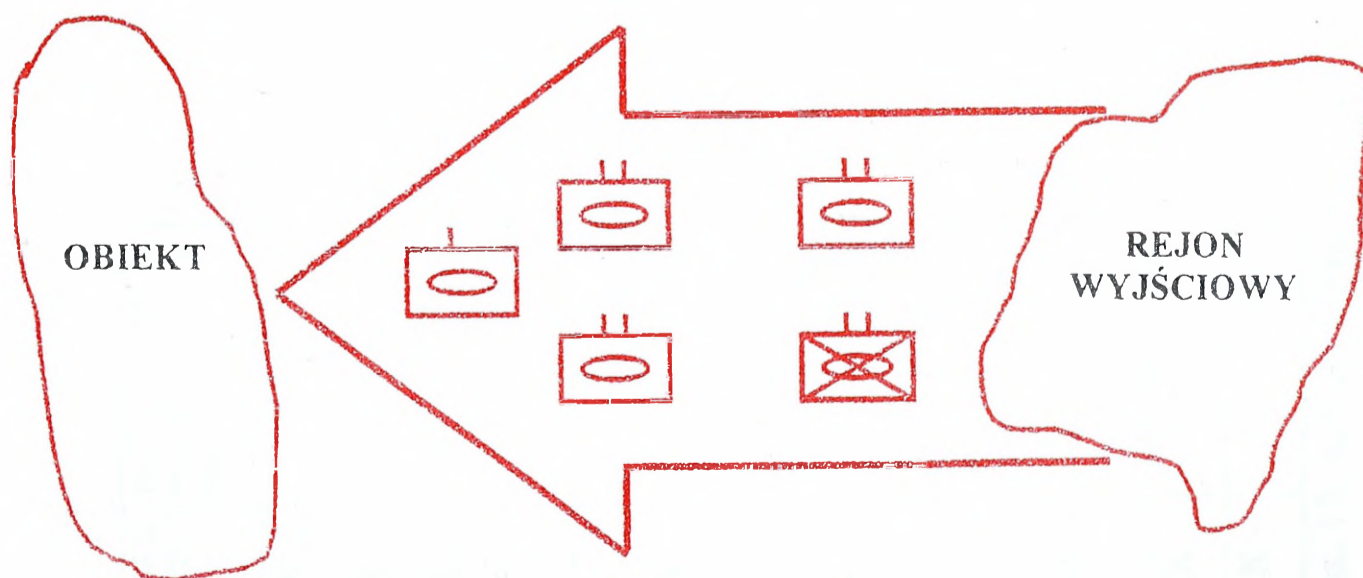
²⁸ Tamże.
Zastrzeżone
48 z. 86

bojowych zależnie od prawdopodobnego zadania; podstawowych norm taktycznego rozmieszczenia poszczególnych elementów ugrupowania bojowego i zadań.

2. Graficzny schemat działania według najgorszych dla oceniającego opcji, a w nim: rejon ześrodkowania, ugrupowanie bojowe, obiekt (cel) działania.

Drugi krok to sformułowanie możliwych do realizacji przez przeciwnika dalszych (kolejnych) zadań czyli przełożenie wzorca doktrynalnego na realną sytuację taktyczną (operacyjną). Składają się zwykle na nie: zadanie ogólne jednostki szczebla nadrzędnego, zadania szczegółowe jednostek przeciwnika równorzędnych szczeblowi oceniającemu, zadania jednostek podległych, zadania zasadniczych elementów ugrupowania bojowego (operacyjnego). Treść zadań powinna uwzględniać właściwości otoczenia (ocenę warunków terenowych i atmosferycznych).

Kolejny krok w wariantowaniu zagrożenia polega na przemyśleniu możliwych sposobów wykonania zadań przez przeciwnika. Jeśli w natarciu, to między innymi sposób ataku, manewr, punkt ciężkości, potęgowanie uderzenia. W obronie natomiast to: wybór pozycji obronnych, sposób rozbicia przeciwnika (zależny od formy obrony), wykorzystanie odwodów ogólnych i specjalnych, wybór punktów i rejonów kluczowych.

3.3. Wariantowanie zagrożenia

Wariantowanie zagrożenia polega na tworzeniu wizji możliwego działania przeciwnika, stosownie do aktualnej sytuacji taktycznej (operacyjnej), stopnia zrealizowania dotychczasowego zadania, stanu potencjału bojowego i środków walki, stanu środków i systemów walki informacyjnej itp.

Biorąc to pod uwagę, można przyjąć, że wariantowane działania przeciwnika mogą polegać m. in. na: uderzeniu (natarcie), obronie, wycofaniu, wzmocnieniu swojego potencjału bojowego, wykorzystaniu wsparcia lotniczego lub nie, wsparcia inżynieryjnego, maskowaniu (myleniu) zamiaru, wykorzystaniu broni ABC.

Budując wariant możliwego zagrożenia zawsze należy uwzględnić:

- standard graficzny działania (wzorzec doktrynalny);
- zadania podporządkowanych jednostek;
- rozważenie sposobów działania;
- plany alternatywne (wariantowe), kolejność, „szalone zagrywki” (działania wykraczające poza przyjęte warianty – działania nieszablonowe);
- zalety (plusy), wady (minusy).

Pierwszym krokiem w tworzeniu wariantów zagrożenia jest wybór i przyjęcie bądź wykonanie graficznego standardu (wzorca doktrynalnego) działania przeciwnika. Standard taki obrazuje możliwe działanie przeciwnika zgodnie z obowiązującą doktryną, stanem organizacyjnym i wyposażeniem, ale bez wiązania z konkretnym otoczeniem (środowiskiem).

Wzorzec doktrynalny (patrz schemat nr 4) powinien zawierać:

1. Opis: ugrupowania bojowego przeciwnika o jeden szczebel wyżej i o dwa niżej od szczebla oceniającego wraz z systemem dowodzenia; standardowego działania konkretnej jednostki bojowej (batalion, brygada, dywizja, korpus, armia) w natarciu (obronie) lub innym rodzaju działań

NISZCZENIE	OBEZWŁADNIENIE	OGRANICZENIE	KOLEJNOŚĆ USTAWIENIA OBIEKTÓW	WARTOŚĆ WZGLĘDNA
X			C3 (dowodzenie, łączność, kontrola)	
X	X		WSPARCIE OGNIOWE	
X	X	X	MANEWR	
			OPL	
			ZABEZP. INŻYNIERYJNE	
X		X	RISTA (rozpoznanie, wywiad, dezorganizowanie, wskazywanie celów)	
			ROZPOZNANIE	
			SKŁADY PALIW	
			AMUNICJA	
			ZYWNOŚĆ	
			BRONŃ JĄDROWA/CHEM.	
X			LOTNICTWO	
X			LINE ZAOPATRZENIA	

Centra dowodzenia koordynujące ruch i wykorzystanie odwodów.
Centra wsparcia ogniowego.

Jednostki odwodowe decydujące o sukcesie w obronie.

Wskazywanie celów do rażenia w obszarze operacji głębokich.

Obiekty wrażliwe, ważne dla uderzeń środków przeciwpancernych i wsparcia ogniowego.

Linie komunikacyjne pozwalające szybko przemieszczać odwody i uzupełniać zapasy.

Rys. 13. Arkusz oddziaływania na obiekty (Arkusz podziału celów)

W pełniejszym zobrazowaniu wzorca zagrożenia pomocny jest arkusz oddziaływania na obiekty (tabela podziału celów), składający się z dwóch części.

Część pierwsza jest tabelą zawierającą obiekty ustawione według ważności zagrożenia, wraz z podaną ich wartością względną w skali czteropunktowej oraz wymaganą formą (zakresem) oddziaływania.

Część druga ujmuje obiekty i systemy własne szczególnie zagrożone atakiem lub innego rodzaju oddziaływaniem ze strony wykazanych w części pierwszej obiektów przeciwnika.

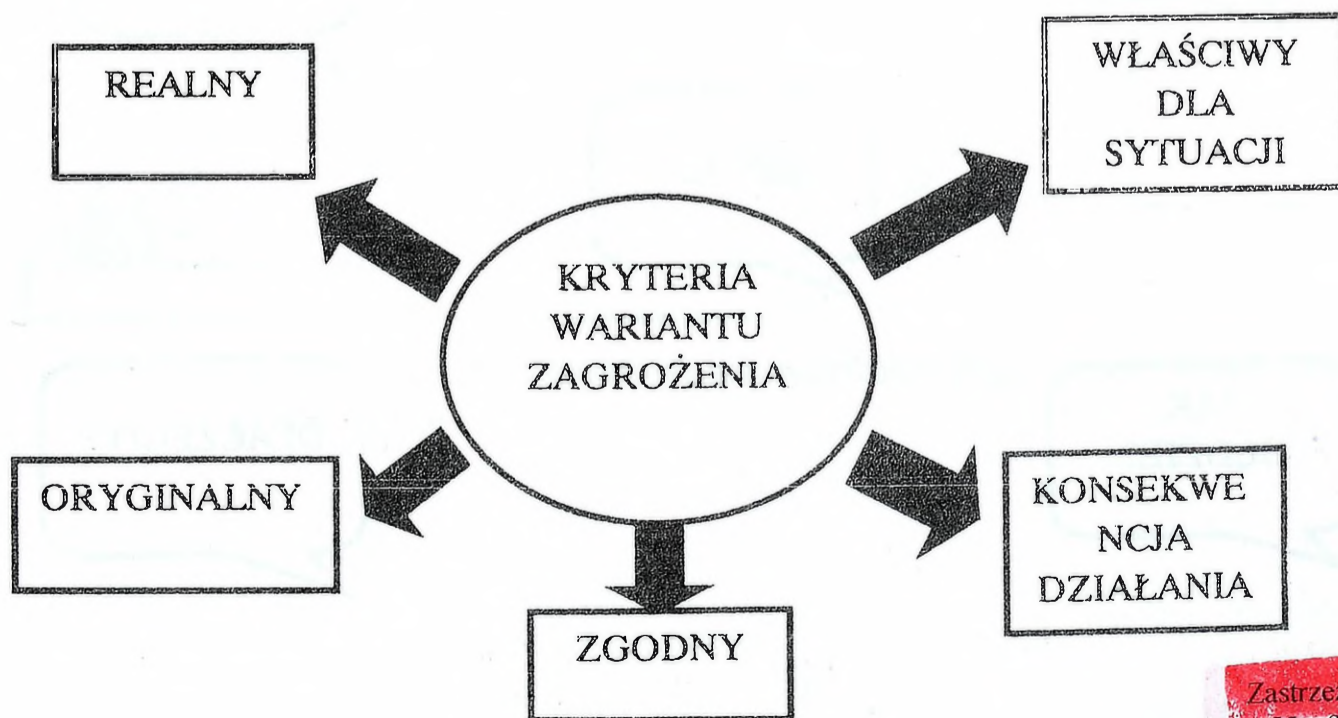
Z arkusza przedstawionego na rys. nr 13 wynika, że ze strony potencjalnego przeciwnika najbardziej zagrożone zwykle będą: system dowodzenia, łączności i kontroli, system wsparcia ogniowego, jednostki odwodu ogólnego pozwalające na manewr w obronie, elementy ugrupowania bojowego rozmieszczone głębiej, system OPL, linie komunikacyjne.

WARIANTY ZAGROŻENIA

- CZY DOKTRYNALNE WARIANTY ZAGROŻENIA ODPOWIADAJĄ AKTUALNEJ SYTUACJI
- W JAKI SPOSÓB WARIANTY ZAGROŻENIA MOGĄ WPŁYNAĆ NA REALIZACJĘ ZADANIA
- CZY OPRACOWANE WARIANTY ZAGROŻENIA WSKAZUJĄ NA MOŻLIWOŚĆ POWSTANIA NOWYCH SYTUACJI, DECYDUJĄCYCH (CO Z TEGO MOŻE WYNIKNAĆ)

3. Każdy wariant zagrożenia powinien odpowiadać takim kryteriom jak: realność, oryginalność, zgodność, konsekwencja działania, właściwy dla danej sytuacji (patrz poniższy schemat).

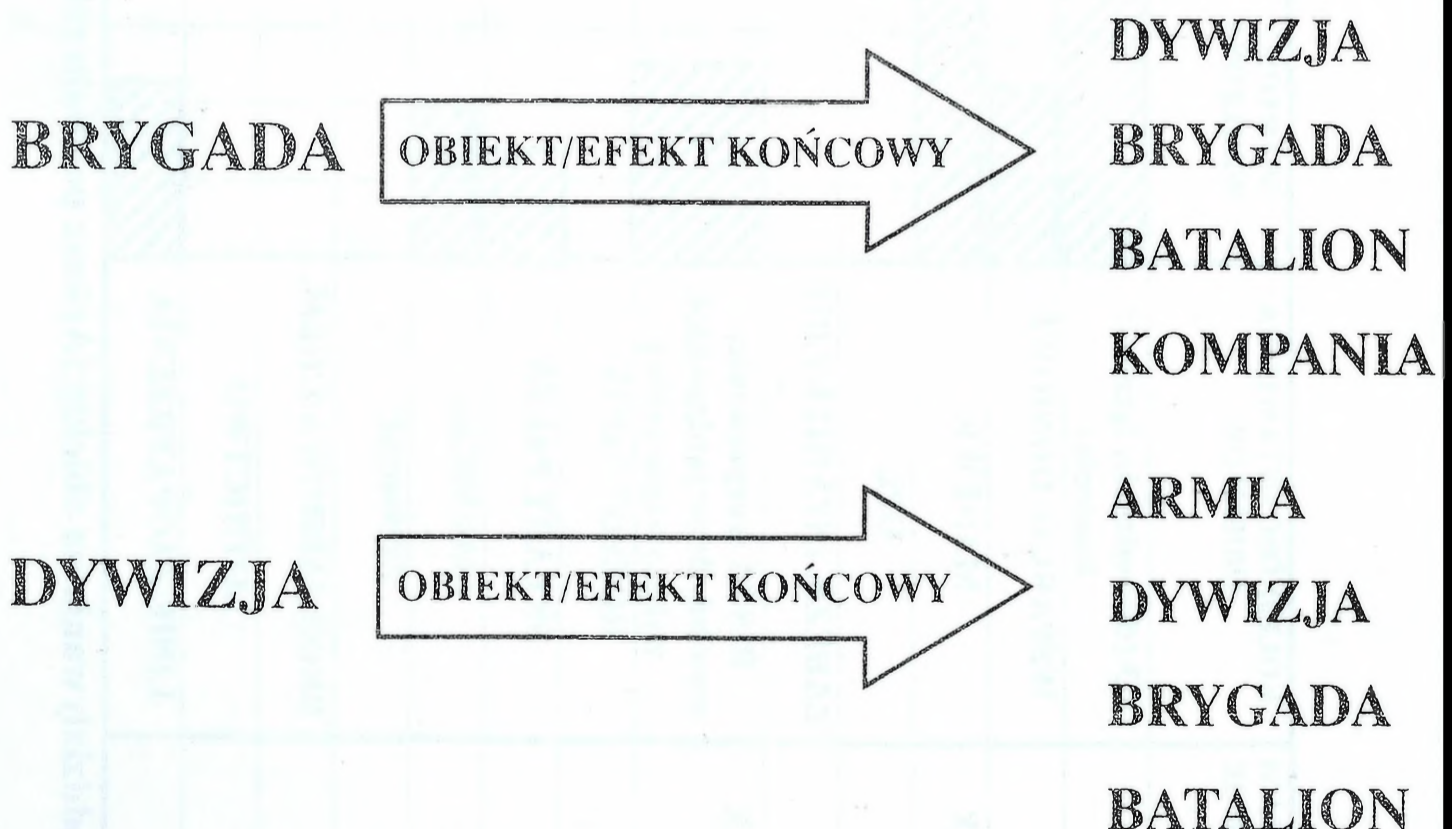

Wariantowanie zagrożenia poza zbudowaniem wizji możliwego dalszego działania przeciwnika, powinno umożliwić wyselekcjonowanie celów (obiektów) zgodnie z następującymi ich kategoriami: C3 (dowodzenie, łączność, kontrola), wsparcie ogniowe, manewr, obrona powietrzna, zabezpieczenie inżynieryjne, rozpoznanie, broń ABC, punkty zaopatrzenia w amunicję, linie zaopatrzenia (komunikacji).

3.4. Wybór sposobów (wariantów) działania

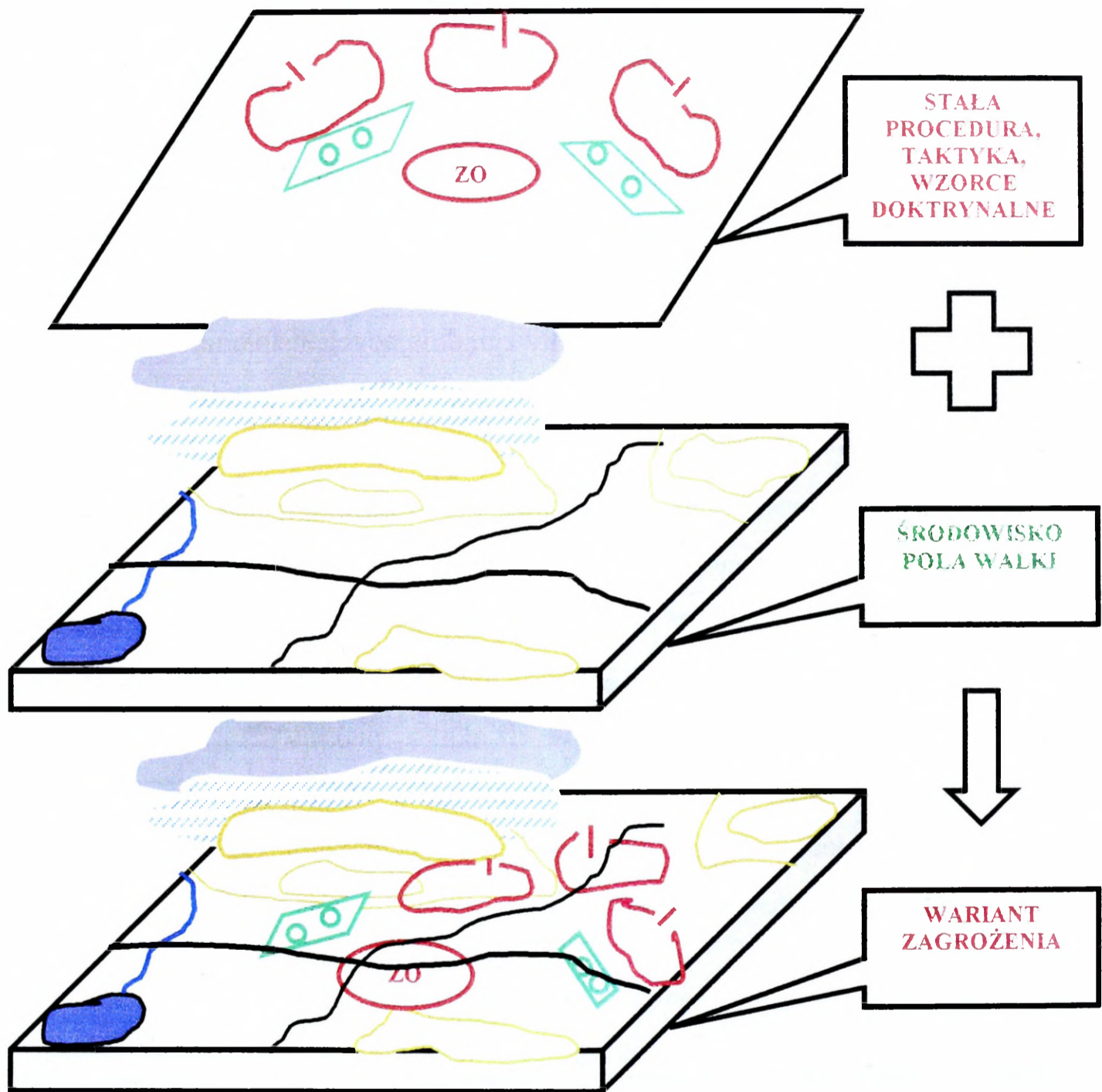
Dokonując wyboru najbardziej prawdopodobnego wariantu działania przeciwnika należy przestrzegać następujących zasad ogólnych:

1. Na szczeblu brygada i dywizja należy rozpatrywać zagrożenie ze strony przeciwnika o jeden szczebel wyżej i dwa niżej od oceniającego.

2. W pełni rozważyć wszystkie warianty zagrożenia w aspekcie możliwości ich zaistnienia.

6. Wariant zagrożenia powinien być sumą składników wynikających z położenia, taktyki, wzorców doktrynalnych oraz środowiska pola walki (rys. nr 14).

Rys. 14. Ideowy schemat powstawania wariantu zagrożenia (działania przeciwnika)

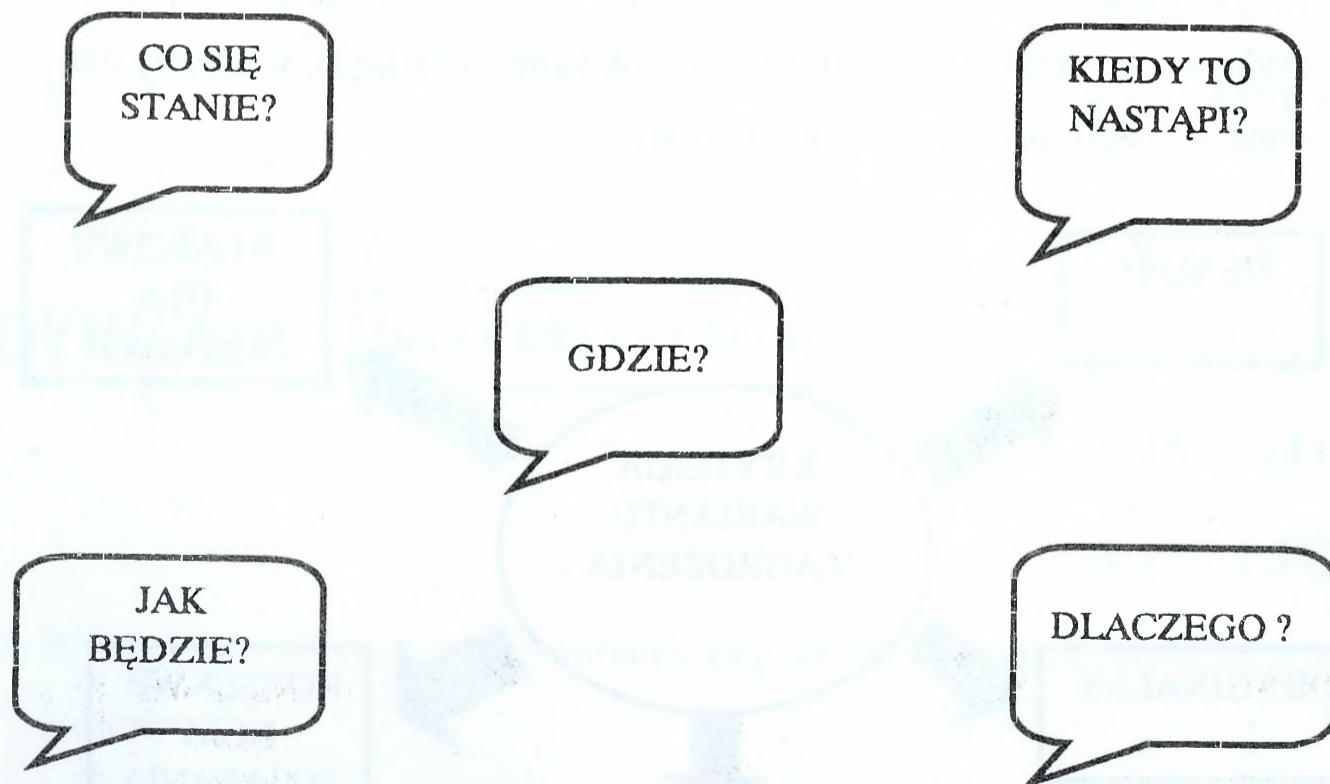
4. Priorytetami decydującymi o wyborze wariantu zagrożenia powinny być:

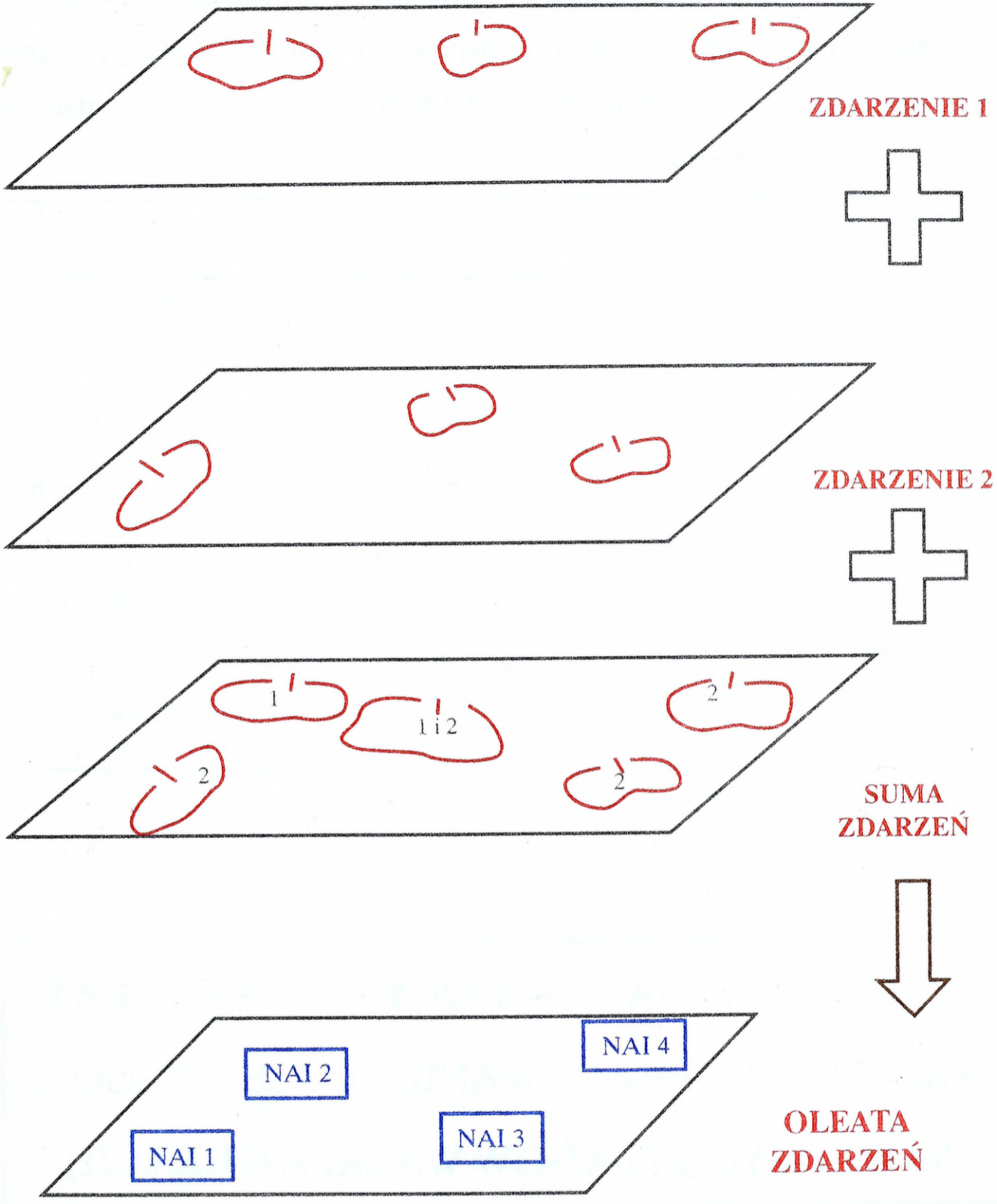
- ◆ **SILNE I SŁABE STRONY**
- ◆ **PUNKT CIĘŻKOŚCI WALKI / PUNKTY DECYZYJNE**
- ◆ **ŚRODOWISKO POLA WALKI**
- ◆ **DANE WYNIKAJĄCE Z PORÓWNIANIA WARIANTÓW ZAGROŻENIA**
- ◆ **MOŻLIWOŚCI DZIAŁAŃ ALTERNATYWNYCH**

5. Żaden wypracowany wariant zagrożenia nie powinien być traktowany jako ostateczny.

Proces IPB ma to do siebie, że bazuje na stale zmieniających się danych i informacjach, które mogą i powinny wpływać na korygowanie treści wariantów zagrożenia, czyniąc je coraz doskonalszymi (jako prawdopodobieństwo zaistnienia).

Doskonalenie (modyfikacja) wariantu zagrożenia powinno być zgodne z postawionymi pytaniami:

Rys. 15. Mechanizm powstawania oleaty zdarzeń

Każdy z wypracowanych wariantów zagrożenia wymaga jego opisu. Opis powinien odnosić się do takich zagadnień jak:

- maksymalnie wczesny czas zaistnienia i spełnienia zagrożenia;
- podział całego okresu zagrożenia na etapy;
- momenty zagrożenia, które mogą uniemożliwić lub utrudnić wykonanie własnej decyzji.

Etapem końcowym zespalałym działania zespołu S2/G2 nad wypracowaniem wariantów zagrożenia jest wykonanie oleaty zdarzeń.

Oleata zdarzeń jest wizją prawdopodobnego charakteru przyszłych działań bojowych przeciwnika. Powstaje jak już nadmieniono, na podstawie wypracowanych wariantów działania, uwzględniających ustalenia doktrynalne, struktury organizacyjne, wyposażenie wojsk w sprzęt bojowy i systemy uzbrojenia, patrz rys. 15.

Na oleacie zdarzeń zaznaczane są punkty kontrolne (point NAI), obszary szczególnego zainteresowania (NAI), linie czasowe. Punkty kontrolne rozmieszcza się w zasadzie w ramach obszaru zainteresowania, ale mogą być one wybrane również poza nimi. Zwykle wówczas, kiedy należy dozorować prawdopodobne kierunki pasywne w działaniu przeciwnika, lub kierunki możliwego działania jego potencjału rozpoznania²⁹.

Uzupełnieniem oleaty zdarzeń jest tabela kontroli ruchu wojsk przeciwnika, zaprezentowana poniżej.³⁰

DROGA PODEJŚCIA:				dla:
KORYTARZ MANEWRU:				dla:
NAI	Odległość (km)	Tempo marszu (km/h)	Przewidywany czas podejścia sił (od..., do...)	Czas wykrycia Czas meldowania

²⁹ Wrzosek M. *Przykłady dokumentów rozpoznawczych...* op. cit., s. 21, 22.

³⁰ Tamże.

4. MIEJSCE I ROLA DOWÓDCY W INFORMACYJNYM PRZYGOTOWANIU POLA WALKI

Dowódca jednostki spełnia w procesie IPB nie mniejszą rolę niż zespół G2/S2. Z tego tytułu są mu przypisane określone obowiązki i uprawnienia, pozwalające wpływać na treść i przebieg procesu IPB.

Pomyślne wykonanie zadania powoduje, że każdy dowódca potrzebuje stale aktualnego i dokładnego rozpoznania oraz informacji niezbędnych w procesie dowodzenia. Z tego względu powinien zawsze znać możliwości własnego potencjału rozpoznania, wiedzieć co rozpoznanie jest w stanie w danej sytuacji zrobić, a także co on powinien uczynić, aby rozpoznanie skupiało swój wysiłek zgodnie z jego wymaganiami.

W tym względzie powinny być mu znane ogólne przykazania rozpoznania³¹:

- ◆ Aby pokonać przeciwnika musisz powiedzieć swojemu oficerowi rozpoznania co ty musisz wiedzieć i kiedy ty musisz to wiedzieć.
- ◆ Musisz powiedzieć swojemu oficerowi operacyjnemu, że każdy plan musi być uzgodniony z oficerem rozpoznania.
- ◆ Musisz wiedzieć jakie systemy rozpoznawcze są dostępne dla ciebie oraz jakie są ich możliwości.

³¹ MG William W. Hartzog, Commander 1st Infantry Division (Mech), Rozpoznawcze przykazania dla dowódców, w: *Poradnik rozpoznania dla dowódców wg poglądów armii US*, (tłumaczenie), Kraków 1998.

Rozwinięciem oleaty zdarzeń jest matryca zdarzeń pozwalająca kontrolować poczynania przeciwnika w wybranych obszarach zainteresowania.

Matryca zdarzeń ma postać tabeli, która zawiera: wykaz obszarów zainteresowania, prawdopodobne terminy zaistnienia zdarzenia (najwcześniejszy i najpóźniejszy), opis zdarzenia (patrz rys. nr 16).

NAI #	Nie wcześniej niż	Nie później niż	Opis zdarzenia
NAI 1	H - 7	H - 2	Saperzy przygotowują stanowiska ogniowe dla artylerii
NAI 1	H - 2	H - 30 min	Artyleria zajmuje stanowiska ogniowe
NAI 1	H - 1	H - 15 min	Artyleria rozpoczyna OPA
NAI 2	H - 2	H - 1,5	Ciężkie patrole rozpoznawcze rozpoznają drogi podejścia
NAI 2	H - 1,5	H - 30 min	Wzmocniona kp w ugrupowaniu marszowym

Rys. 16. Matryca zdarzeń (przykład)

Reasumując można stwierdzić, że:

**IPB POMAGA DOWÓDCY I SZTABOWI WE
WSPÓLNYM OPRACOWANIU NAJLEPSZEGO Z
MOŻLIWYCH PLANÓW WALKI (OPERACJI)**

- *Ocena obiektu i przechwycenie celu* – identyfikuje cele wysoko wartościowe i wysoko opłacalne, które następnie mogą być rażone ogniem, manewrem i WRE;
- *Ocena strat przeciwnika* – daje dowódcy możliwość bieżącej oceny siły przeciwnika i efektywność własnego działania;
- *Ochrona (zabezpieczenie) sił* – pozwala określić, które elementy własnego ugrupowania bojowego są ważne dla przeciwnika i przez to najbardziej narażone na wykrycie i oddziaływanie z jego strony.

Spełnienie wszystkich funkcji w pełnym zakresie może być niemożliwe w pewnych sytuacjach, dlatego też dowódca powinien mieć na uwadze wybór priorytetów występujących w powyższych funkcjach, biorąc za podstawę wyboru czas i możliwości systemu rozpoznania.

Poza znajomością funkcji rozpoznania, dowódca powinien poznać i przestrzegać zasady rozpoznania oraz właściwości pozwalające charakteryzować efektywność działań rozpoznawczych.

Zasady rozpoznania:³²

⇒ *rozpoznanie jest dla dowódcy*. Jest ono wartościowe tylko wówczas, gdy spełnia jego wymagania dla potrzeb planowania i prowadzenia walki oraz jest terminowe. Dowódca jest zarządzającym rozpoznaniem i równocześnie adresatem rozpoznania. Celem oficera rozpoznania jest zapewnienie rozpoznania (wiedzy o przeciwniku i środowisku), wskazywanie celów i określanie strat przeciwnika w zakresie oraz w czasie, w jakim jest to potrzebne.

⇒ *Dowódca skupia wysiłek rozpoznania* poprzez ustalenie priorytetów wymagań rozpoznania, priorytetowych celów oraz priorytetów dla

³² *Poradnik rozpoznania dla dowódców...* op. cit., s 1-2, 1-3.

- ◆ Ty i twój sztab musi uczestniczyć w procesie rozpoznawczego przygotowania pola walki. Nie pozwól twojemu oficerowi rozpoznania robić samodzielnie rozpoznawczego przygotowania pola walki.
- ◆ Musisz zdecydować kto jest odpowiedzialny za kierowanie twoim wysiłkiem rozpoznania i kontrrozpoznania oraz przydzielić im środki i zadania.

Pełne wykorzystanie przez dowódcę możliwości własnego systemu rozpoznania będzie możliwe wówczas, gdy będzie on rozumiał:

- możliwości i ograniczenia rozpoznania w systemie pola walki.
- jak rozpoznanie jest zsynchronizowane z innymi systemami.
- system rozpoznania w architekturze systemów.
- swoją rolę w skupianiu i określaniu priorytetów rozpoznania w systemie walki.

4.1. Podstawowe zależności w relacji „dowódca – system rozpoznania”

W systemie pola walki rozpoznanie ma do spełnienia następujące sześć funkcji:

- *wskazywanie i ostrzeganie* – ostrzega dowódcę o działaniach przeciwnika;
- *rozpoznawcze przygotowanie pola walki* – integruje otoczenie z zasadami walki przeciwnika i pozwala dowódcy ciągle przewidywać jego działania. Także umożliwia synchronizację własnych systemów pola walki z maksymalnym efektem;
- *rozwój sytuacji* – potwierdza lub zaprzecza wypracowanym wariantom działania przeciwnika, co umożliwia terminowe podejmowanie decyzji;

- ⇒ *Dowódca określa zadania i wymagania dla środków rozpoznania uwzględniając w każdej sytuacji zadanie, przeciwnika, teren, siły i dostępny czas.* Zależności dowodzenia i standardowe zadania taktyczne sił rozpoznania są narzucane poprzez analizy: zadania, przeciwnika, terenu, sił rozpoznania oraz kalkulacje dostępnego czasu. Środków rozpoznania nigdy nie utrzymuje się w rezerwie.
- ⇒ *Tylko dowódca wojsk rozpoznawczych stawia zadania środkom rozpoznania.* Inne wojska (nie rozpoznawcze) mogą być wspierane określonym potencjałem rozpoznania, bez prawa ingerowania w sposoby działania.
- ⇒ *Rozpoznanie działa jakoby „bez szwu (na zakładkę) system w systemach rozpoznania”.* Nie ma szczebla dowodzenia, który miałby tyle środków rozpoznania, aby zaspokoić wszystkie wymagania dowódcy. Wyższe szczeble dowodzenia muszą przejmować rozpoznanie (informacje) niższych szczebli, a niższe szczeble powinny być w stanie pozyskiwać lub żądać informacji rozpoznawczych z wyższych szczebli dowodzenia. Ten system rozpoznania jest bez szwu (na zakładkę) ponieważ na jego funkcjonowanie nie mają wpływu bariery szczebla dowodzenia. Obowiązkiem G2 lub S2 jest wiedzieć jak zgrać taki system, aby zaspokoić oczekiwania dowódcy.

Właściwości rozpoznania:

- ⇒ *Związek z tematem:* Czy wyniki działań rozpoznawczych są zgodne z zadaniem, czy wspierają zamiar rozegrania walki?
- ⇒ *Użyteczność:* Czy wyniki działań rozpoznawczych są prezentowane w formie łatwo przyswajalnej, czy zaspokajają wątpliwość „Po co to”?, czy przekonują o swoim znaczeniu dla zamiaru rozegrania walki?
- ⇒ *Terminowość (aktualność):* Czy dane i informacje o przeciwniku, obiekty uderzeń, wsparcie WRE, informacje o stratach przeciwnika

innych rodzajów działań rozpoznawczych jak np. ochrona (zabezpieczenie) własnych elementów ugrupowania, ocena strat przeciwnika. Dowódca określa terminy: działań rozpoznawczych, dostarczenia informacji, wykrycia obiektów i ich zniszczenia – zgodnie z koncepcją walki. Poprzez określenie priorytetów dowódca skupia i synchronizuje działanie potencjału rozpoznania a także decyduje o podziale jego wysiłku.

⇒ *Rozumieć pole walki.* Rozpoznawcze przewidywania i analizy muszą opierać się na eksperckiej wiedzy taktycznej i operacyjnej oraz powszechnym rozsądku. Oficer rozpoznania musi rozumieć zamiar dowódcy i koncepcję walki oraz najbardziej prawdopodobną reakcję przeciwnika, jaką własne działanie może wywołać. Rozumienie pola walki pozwala przewidzieć akcję i reakcje przeciwnika oraz wykorzystać potencjał rozpoznania tak, aby było możliwe ich potwierdzenie.

⇒ *Rozpoznawcze przygotowanie pola walki obejmuje wszystkie działania bojowe.* G2 i S2 musi oceniać wielowariantowo możliwe działania przeciwnika (COAs) i określać priorytety dla nich, w porządku prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Rozpoznawcze przygotowanie pola walki jest także „metodyką” pozwalającą potwierdzać oceny rozpoznawcze lub określać który z wariantów działania przeciwnik wybierze lub wybrał. Zbiór wariantów działania przeciwnika przygotowany w procesie IPB pozwala dowódcy i sztabowi wyprzedzać działanie przeciwnika i górować nad nim na polu walki.

⇒ *G2 i S2 zawsze zarządza, kieruje i koordynuje wysiłkiem rozpoznania określonym przez dowódcę.* Dowódca wojsk rozpoznawczych odpowiada przed G2 lub S2 za wykonanie zadań rozpoznawczych.

W wyniku **zapoznania się z zadaniem i sytuacją bojową** przez dowódcę i sztab rodzą się fakty ale i wątpliwości (przypuszczenia). Dowódca, aby potwierdzić fakty i rozwiązać przypuszczenia, powinien zorientować się:

- ◆ czy S2 rozważył, jakie rodzaje działań w obszarze zainteresowania może realizować przeciwnik?
- ◆ Czy S2 ustalił wszystko co wiadomo o przeciwniku przed frontem wojsk własnych?
- ◆ Czy S2 skupia wysiłek IPB zgodnie z jego wskazówkami?
- ◆ Czy S2 w przygotowywanej ocenie rozpoznawczej właściwie ustalił warianty działania przeciwnika ze względu na zasadność wystąpienia i prawdopodobieństwo zaistnienia?

Stawiając się w rolę przeciwnika, dowódca powinien dać sobie odpowiedź, które warianty działania przeciwnika należałoby wybrać.

Następnym etapem pracy dowódcy w procesie dowodzenia jest **analiza zadania i zamiaru przełożonego**. W jej wyniku powstają wytyczne dla G2/S2, mogące dotyczyć: miejsca, czasu i sposobu gromadzenia informacji rozpoznawczych, oddziaływania rozpoznawczego na konkretne obiekty przeciwnika, wpływu pogody i terenu na działanie wojsk. Dowódca powinien również zapoznać szefa S2 z własnym zamiarem, po to, aby ten mógł ewentualnie wesprzeć zamiar potencjałem rozpoznania.

Opracowanie wariantów własnego działania i ich analiza (gra wojenna) wymagają od dowódcy, aby sprawdził:

- zasadność wariantu w stosunku do każdego wariantu przeciwnika.
- czy S2 właściwie określa obszary zainteresowania NAI.
- czy S2 podczas gry wojennej logicznie prezentuje możliwe reakcje przeciwnika na własny manewr i działanie
- zasadność zadań postawionych potencjałowi rozpoznania przez S2.
- czy S2 pokrył rozpoznaniem wybrane obszary zainteresowania (NAI).

docierają do dowódcy w wymaganym czasie (określonym w priorytetach rozpoznania)?

- ⇒ **Dokładność:** Czy wyniki rozpoznania i wskazywanie celów są poprawne, czy cele są wskazywane z wystarczającą do wykonania na nie uderzeń dokładnością?
- ⇒ **Kompleksowość:** Czy wyniki działań rozpoznawczych dają pełny obraz sytuacji, czy są to jedynie porcje danych i informacji, które dopiero w wyniku analizy i oceny dadzą jasny jej obraz?
- ⇒ **Obiektywność:** Czy rozpoznanie jest bezstronne, nie zniekształcone i wolne od wpływów politycznych i skrepowania?
- ⇒ **Przewidywanie:** Czy oceny rozpoznawcze przeciwnika obrazują pełne możliwe warianty jego działania, czy są ułożone według prawdopodobieństwa wystąpienia?

4.2. Rola i zadania dowódcy w fazie „ukierunkowanie”

Ukierunkowanie precyzuje jakie informacje są wymagane i kto powinien je gromadzić. Fazę tę zapoczątkowuje otrzymane zadanie, którego treść a także rozumienie pola walki są przedmiotem dyskusji dowódcy i sztabu. W wyniku dyskusji powinny zostać określone granice obszaru zainteresowania oraz wyartykułowane wszelkie wątpliwości, których rozwiązanie w fazie planowania pozwoli wykonać zadanie. Następnie wątpliwości te w postaci wskazówek dotyczących głównie możliwych wariantów działania przeciwnika oraz ewentualnego wzmocnienia jego potencjału bojowego, docierają do S2.

Dowódca może i powinien sprawdzić, czy S2 wie wszystko o przeciwniku i czy rozumie treść wskazówek, czy sztab postrzega przyszłą walkę podobnie jak on.

należy prosić przełożonego o wsparcie działań rozpoznawczych, ostatecznie zatwierdza priorytety rozpoznania i plan zbierania informacji (plan rozpoznania).

Aby mieć pewność, że działania rozpoznawcze zapewnią wykonanie powziętej decyzji, dowódca powinien sprawdzić: czy S2/G2 spełnił żądania rozpoznania na rzecz wsparcia ogniowego; czy S2/G2 podzielił potencjał rozpoznania tak, aby pokryć nim wszystkie obszary zainteresowania (NAIs), obszary zainteresowania celami (TAIs) i punkty decyzyjne (BDA); czy rozpoznawcza synchronizacja wzorców³³ zapewnia możliwość zdobywania informacji w czasie najbardziej oczekiwanym (zapewnia rozpoznanie wtedy, gdy rzeczywiście potrzebuje go dowódca), czy wspiera w stopniu oczekiwanym główny wysiłek działań; czy w planie rozpoznania ujęto jako jedno z zadań ocenę skutków obezwładniania ogniowego (BDA) przeciwnika; czy S2/G2 przygotował i postawił zadania wszystkim dostępnymi środkami rozpoznania (organiczne, przydzielone, wspierające) łącznie z saperami, lotnictwem, artylerią itp.; czy potencjał rozpoznania, którym dysponuje S2/G2 zapewnia rozpoznanie (porównać z oceną dowódcy jednostki rozpoznania lub jego oficera rozpoznania i WRE); czy sztab przełożonego poprawnie zrozumiał priorytety rozpoznania oraz terminy wykonania zadań rozpoznawczych na korzyść podwładnego.

4.3. Rola i zadania dowódcy w fazie „gromadzenie”.

Faza cyklu rozpoznania „gromadzenie informacji” odpowiada fazie „nadzorowanie” (kontrola) w procesie dowodzenia. S2/G2 koordynuje plany działań rozpoznawczych i plany zabezpieczenia podwładnych mając na względzie realizację zadań wynikających z własnego planu rozpoznania,

³³ Rozpoznawcza synchronizacja wzorców łączy priorytety rozpoznania i żądania rozpoznania z punktami decyzyjnymi (DST): na podstawie *Poradnik rozpoznania dla dowódców...* op. cit., s 2-14.

- czy działania sił rozpoznania uwzględniają specyfikę działania przeciwnika i jego reakcje wobec działaniom własnym.
- czy w czasie gry wojennej rozważono działanie własne w stosunku do wszystkich możliwych wariantów działania przeciwnika, czy każda własna reakcja jest połączona z jasno określonym wymogiem rozpoznania (sztab opracowuje schemat wsparcia decyzji).

Z kolei analiza wariantów działania (wskazywanie celów) wymaga od dowódcy, aby ten sprawdził:

- czy uderzenie na cele zaklasyfikowane jako wysoko opłacalne osłabi przeciwnika i pozwoli odnieść sukces, czy reakcja ogniowa wynika z koncepcji walki i priorytetów dowódcy?;
- czy S2/G2 nadał celem kategorii ważności „natychmiastowy”, „planowy”, czy zidentyfikował obszary zainteresowania celami i postawił zadania środkom rozpoznania do lokalizacji celów jako obiektów uderzeń?;
- czy S2/G2 ustalił cele do niszczenia i nadał im kolejność niszczenia?;
- czy S2/G2 poprawnie zdefiniował silne i słabe strony przeciwnika w każdym wariantcie działania i określonych przedziałach czasowych?;
- czy S2/G2 formułując priorytety rozpoznania uczynił to zgodnie ze wzorcowymi priorytetami zawartymi w załączniku A, s. A-1 – A-3?;
- czy on sam określił szefowi S2/G2 terminy realizacji priorytetów rozpoznania?.

Faza procesu dowodzenia „decyzja” jawi się tym, że dowódca wybiera wariant działania, wspólnie z S2 i oficerem WE szacuje wysiłek rozpoznania niezbędny do dania odpowiedzi na każde żądanie rozpoznania, ocenia czy

- czy przyjęty wariant działania przeciwnika potwierdza się, czy nie;
- czy S2/G2 wykorzystuje efektywnie dane z procesu IPB i potencjał rozpoznania;
- czy ilość potwierdzonych informacji rozpoznawczych i bojowych, którą dysponuje dowódca zapewnia realizację koncepcji walki, wypracowanej w czasie gry wojennej;
- czy jest przygotowany odwód sił rozpoznania gotowy do działania „Na rozkaz” lub „Być przygotowanym”, pozwalający realizować zadania nieplanowe (nie przewidziane w czasie gry wojennej);
- czy S2/G2 informuje o działaniach przeciwnika innych od założonych w procesie IPB i czy przygotowuje w związku z tym zmiany w koncepcji działań własnych wojsk;
- czy informacje bojowe są meldowane we właściwy sposób i terminowo?

4.5. Rola i zadania dowódcy w fazie „rozpowszechnianie”

Rozpowszechnianie informacji leży w obowiązku zespołu S2/G2. Jednak konieczność stałego śledzenia aktualnej sytuacji bojowej przez sztab sprawia, że dowódca powinien zwracać uwagę na zakres, formę i terminy meldowania informacji przez S2/G2.

W związku z powyższym dowódca powinien sprawdzić:

- czy S2/G2 uwzględnił wszystkie żądania rozpoznania zdefiniowane we wzorcu systemu pola walki (BOS), czy zostały one właściwie rozpatrzone?;
- czy podejmujący jakiegokolwiek decyzje otrzymują informacje rozpoznawcze terminowo?;

przyjmuje meldunki rozpoznawcze oraz aktualizuje zadania. Pododdziały zwiadowcze i środki rozpoznania prowadzą działania rozpoznawcze.

Dowódca mając na uwadze wykonanie zadania bojowego powinien sprawdzić:

- czy S2/G2 zapewnia terminowość rozpoznania zwłaszcza dla zadań rozpoznania określonych przez dowódcę;
- czy S2/G2 inspiruje środki rozpoznania do większej aktywności działań;
- czy wojska rozpoznawcze i środki rozpoznania wykonują postawione im zadania;
- czy S2/G2 melduje o stanie realizacji zadań cząstkowych;
- czy S2/G2 melduje o problemach, które mogą zakłócić wykonanie zadań.

4.4. Rola i zadania dowódcy w fazie „przetwarzanie”

Faza cyklu rozpoznania „przetwarzanie” również mieści się w fazie „nadzorowanie” procesu dowodzenia. Działanie S2/G2 sprowadza się do: odbioru i ewidencji otrzymywanych informacji; oceny każdej informacji pod kątem trafności, wiarygodności, terminowości i dokładności; porównania treści informacji z przyjętymi ocenami rozpoznawczymi i szablonami wzorców oraz wypracowanymi wariantami działania (COA); oceny sytuacji przeciwnika pod kątem możliwego rozwoju działań; oceny poniesionych przez przeciwnika strat; meldowania (ostrzegania) o możliwych działaniach przeciwnika.

Terminowe informowanie dowódcy o przeciwniku wymaga, aby ten sprawdził:

- czy S2/G2 jest w stanie udzielić natychmiast odpowiedzi na pytania o przeciwniku, dotyczące np.: zakresu działania, przegrupowań, rozmieszczenia, podległości;

- czy S2/G2 przedstawia do akceptacji dowódcy nowe priorytety rozpoznania zanim je zacznie realizować?;
- czy S2/G2 i oficer rozpoznania i WRE są w stanie ocenić wpływ zmian priorytetów rozpoznania na środki rozpoznania?;
- czy S2/G2 terminowo modyfikuje plan rozpoznania?.

- czy S2/G2 dotrzymuje terminów w składaniu meldunków?;
- czy meldunki utrzymują zespół S2/G2 oraz innych oficerów sztabu w ciągłej gotowości do oceny sytuacji przeciwnika?, czy ocena przeciwnika jest poprawnie zapisywana?, czy meldunki odpowiadają priorytetowym żądaniom rozpoznania oraz, czy wyjaśniają skąd wzięła się ważność tych a nie innych informacji;
- czy adresaci informacji rozpoznawczych rozumieją ich treść bez dodatkowych wyjaśnień?.
- czy kluczowy personel sztabu zna bieżącą sytuację, czy ta sytuacja potwierdza lub zaprzecza wypracowanym wariantom możliwego działania przeciwnika?;
- czy rozpoznanie (wiedza o przeciwniku) jest osiągalne zawsze, gdy trzeba podjąć decyzję?.

Cykl rozpoznawczy jest zjawiskiem dynamicznym, powinien uwzględniać potrzebę reorganizacji działań rozpoznawczych (wymagań i celów) w toku walki, a także konieczność modyfikowania planów gromadzenia informacji stosownie do nowych wymagań.

Dowódca z kolei powinien czuwać nad tym, aby S2/G2 reagował terminowo na zachodzące zmiany dostosowując system działań rozpoznawczych do nowych sytuacji pola walki.

Z tego też względu dowódca w fazie „ukierunkowanie” kolejnego cyklu rozpoznawczego powinien sprawdzić:

- czy S2/G2 melduje o mogących nastąpić zmianach na polu walki?;
- czy S2/G2 wykorzystuje priorytety rozpoznania reorganizując wysiłek działań rozpoznawczych w kierunku powstałych luk w wiedzy o przeciwniku?;

COMINT – Communications Intelligence. Rozpoznanie łączności. Rozpoznanie czerpie informacje z podsłuchiwania i analizy transmisji radiowych przeciwnika prowadzonych różnorodnymi sposobami komunikacji, tj. fonem, alfabetem Morsa, analogowo lub cyfrowo, dalekopisem i faksem.

C/DTOCSE – Corps/Division Tactical Operations Center Support Element. Korpuśny/Dywizyjny/ element wsparcia centrum taktyczno – operacyjnego. Sekcja sztabu pracująca pod nadzorem G2 i G3. Dostarcza G2 rozpoznanie, planuje kontrozkpoznanie, zarządza zbieranie, wytwarzanie i rozpowszechnianie informacji.

DF – Direktion Finding. Namierzanie. Jednoczesne przechwycenie sygnału przez dwie lub więcej stacji namierzania i określenie położenia źródła.

ECCM – Electronic Counter Counter Measures. Przeciw przeciwdziałanie elektroniczne. Część walki elektronicznej obejmująca działania podejmowane w celu efektywnego wykorzystania widma fal elektromagnetycznych przez wojska własne.

ECM – Electronic Counter Measures. Przeciwdziałanie elektroniczne. Część walki elektronicznej obejmująca działania podejmowane w celu zapobiegania lub zmniejszania skutków efektywnego wykorzystania widma elektromagnetycznego przez przeciwnika, np. zakłóceń.

ELINT – Electronic Intelligence. Rozpoznanie elektroniczne. Rozpoznanie czerpiące dane z przechwyty i analizy promieniowania radarów, urządzeń radiowych, sygnalizacyjnych i odzewowych.

ESM – Electronic Warfare Support Measures. Wsparcie walki elektronicznej. Część walki elektronicznej obejmująca działania podejmowane w celu poszukiwania, przechwycenia, identyfikacji i lokalizacji urządzeń promieniujących energię elektromagnetyczną, prowadzona w celu natychmiastowego ustalenia zagrożenia.

EW – Electronic Warfare. Walka elektroniczna. Wykorzystanie energii elektromagnetycznej w celu określenia, wykorzystania, zmniejszenia lub przeciwdziałania wykorzystaniu widma promieniowania elektromagnetycznego przez przeciwnika, oraz działania w celu utrzymania jego efektywnego wykorzystania przez wojska własne.

SŁOWNIK PODSTAWOWYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW³⁴

BDA – Battle Damage Assessment. Ocena zadanych strat w walce. Bezustanna ocena siły przeciwnika i efektów własnego oddziaływania na przeciwnika.

BICC - Battlefield Information Coordination Center. Centrum informacyjno – koordynacyjne pola walki. Podsekcja sekcji S2 w batalionie (brygadzie). Prowadzi szczegółową kontrolę i koordynację pozyskiwania informacji, wytwarzania i rozpowszechniania, uwalniając sekcję S2 z rutynowych zadań. Tym samym S2 może lepiej kierować całym wysiłkiem rozpoznania.

CI – Counterintelligence. Przeciwozpoznanie. Działania mające na celu przeciwdziałanie lub zapobieganie wrogiemu rozpoznaniu, dywersji, sabotażowi, terroryzmowi lub zamachom przeciwko wojskom własnym. Prowadzi się je poprzez wykrywanie i ocenę sił przeciwnika realizujących powyższe zadania.

CIAS – Counterintelligence Analysis Section. Sekcja analiz przeciwozpoznania. Sekcja dywizyjnego/korpuśnego elementu wsparcia centrum taktyczno – operacyjnego pod nadzorem G2. Pomaga w ustaleniu stopnia ryzyka własnych operacji ze strony rozpoznania przeciwnika. Planuje zadania i stawia je środkom przeciwozpoznania. Blisko współpracuje z elementem wsparcia bezpieczeństwa sekcji G3.

CM&D – Collection Management and Dissemination. Zarządzanie zbieraniem i rozpowszechnianiem informacji.

Sekcja dywizyjnego /korpuśnego/ elementu wsparcia centrum taktyczno – operacyjnego pod nadzorem G2, która kieruje zbieraniem i rozpowszechnianiem informacji oraz formułowaniem żądań rozpoznania

CM – Collection Managment. Zarządzanie zbieraniem informacji. Proces formułowania żądań rozpoznania, żądanie lub stawianie zadań zespołowi informacyjnemu, rozpowszechnianie danych rozpoznania. Celem zarządzania zbieraniem informacji jest danie odpowiedzi dowódcy oraz innym konsumentom rozpoznania na ich priorytetowe żądania.

³⁴ Poradnik rozpoznania ...op. cit., słownik 1 - 5

IEWSO – The Intelligence and Electronic Warfare Support Officer. Oficer wsparcia rozpoznania i walki elektronicznej. Jest to oficer ze składu elementu wsparcia rozpoznania i walki elektronicznej. Jest on łącznikiem pomiędzy batalionem rozpoznania i zespołem kompanii WE a dowódcą brygady i sztabem. Doradza on dowódcy i sztabowi brygady w integracji i użyciu środków rozpoznania do wsparcia walki brygady, asystuje brygadowemu S2 i S3 w czasie planowania działań rozpoznawczych i przygotowania zadań, pomaga w szybkim rozpowszechnianiu zgromadzonych informacji bojowych. Bezpośrednio kieruje nim dowódca brygady.

IMINT – Imagery Intelligence. Rozpoznanie obrazowe. Rozpoznanie uzyskuje się z analiz danych zdobytych przez radary, fotografie, podczerwień, elektrooptyczne środki obrazujące.

INTREP – Intelligence Report. Meldunek rozpoznania.

IPB – Intelligence Preparation of the Battlefield. Rozpoznawcze przygotowanie pola walki. Proces w którym przewiduje się możliwe warianty działania przeciwnika poprzez analizę pola walki, doktryn przeciwnika z bieżącą sytuacją.

IR – Intelligence Requirement. Żądania rozpoznania. Luki w rozpoznaniu muszą być wypełnione w celu redukcji niepewności łączących się z realizacją zadania zgodnie z przyjętymi wariantami własnego działania. Każdy z nich jest łączony ze specyficzną akcją przeciwnika, a rozpatruje się je podczas gry wojennej. Gra wojenna ustala, które żądania rozpoznania staną się priorytetami żądań rozpoznania w wybranym wariantcie działania.

NAI – Named Area of Interest. Obszar (rejon) zainteresowania. Część obszaru walki, obserwacja którego powinna potwierdzić lub zaprzeczyć założonemu wariantowi działania przeciwnika.

PIR – Priority Intelligence Requirement. Priorytety żądań rozpoznania. Żądania rozpoznania, dla których dowódca ma ustalone w swoich planowanych zadaniach i decyzjach priorytety. Gra wojenna powinna odpowiedzieć, które żądania rozpoznania staną się priorytetami w czasie realizacji zadania w wybranym wariantcie.

RII – Request for Intelligence Information. Zapotrzebowanie na informacje rozpoznawczą.

FAIO – Field Artillery Intelligence Officer. Oficer rozpoznania artylerii polowej. Członek elementu wsparcia ogniowego, tj. sekcji pozyskującej informacje ze wszystkich źródeł dywizyjnego centrum wsparcia taktyczno – operacyjnego. Pomaga identyfikować cele i określać zadania rozpoznania, informuje element wsparcia ogniowego o zidentyfikowanych celach, zapewnia rozpoznanie stosownie do żądań informacji.

HPT – High Payoff Target. Cel wysoko opłacalny. Jest to cel wysoko wartościowy, oddziaływanie na który jeśli osiągnęło pełny sukces, ułatwi własne działania. Cele wysoko opłacalne są zatwierdzane przez dowódcę i łączą się ze specyficznym własnym wariantem działania.

HUMINT – Human Intelligence. Rozpoznanie osobowe. Rozpoznanie gromadzące informacje z osobowych źródeł, obejmuje żołnierzy, jeńców wojennych, przechwycone dokumenty. Źródła informacji występują na niskich szczeblach dowodzenia. Cechuje je jawność działania (łączność, tłumacz, etc.) oraz możliwość korzystania z otwartych źródeł (media informacyjne).

HVT – High Value Target. Cel wysoko wartościowy. Obiekt przeciwnika, który, jeśli będzie zaatakowany z pełnym sukcesem, uniemożliwi (utrudni) przeciwnikowi wykonanie zadania. Cele wysoko wartościowe są połączone z wariantem działania przeciwnika.

IEW – Intelligence and Electronic Warfare. Rozpoznanie i walka elektroniczna. Połączone zastosowanie rozpoznania, walki elektronicznej i przeciwozpoznania do wykonania zasadniczego zadania rozpoznania i WE w rozwijającej się sytuacji, rozpoznawczego przygotowania pola walki, wskazywania celów i gier wojennych, radioelektronicznego wybierania celów, oceny zadanych strat w walce, ochrony wojsk.

IEWSE – Intelligence and Electronic Warfare Support Element. Element wsparcia rozpoznania i walki elektronicznej. Element wsparcia jest organicznym elementem S3 batalionu rozpoznania. Rozmieszcza się go wspólnie z brygadą S2 w celu doradztwa dowódcy i sztabowi brygady w integracji i użyciu środków rozpoznania i WE br do wsparcia działań brygady. Element wsparcia rozpoznania i walki elektronicznej przekazuje stawiane przez brygadę zadania do centrum taktyczno – operacyjnego batalionu rozpoznania, gdzie są uzupełniane technicznie i stawiane elementom rozpoznania i WE.

ZAKOŃCZENIE

Proces informacyjnego przygotowania pola walki (IPB) nie jest zjawiskiem nowym. Nie pojawił się jak można by sądzić, w ostatnich latach, bowiem w armiach państw zachodnich funkcjonuje od lat kilkunastu, jeśli nie kilkudziesięciu. To co jest w nim szczególne, to możliwość wewnętrznego doskonalenia.

Jedynie w warunkach Wojska Polskiego jest to coś nowego, z czym sztaby w takim kształcie i zakresie nie miały do czynienia. Aczkolwiek szereg przedsięwzięć zawartych w procesie IPB było realizowanych w toku oceny przeciwnika, prowadzonej przez dowódców i sztabowe zespoły rozpoznawcze. Nieco odmienny od celu IPB był też cel oceny przeciwnika. Chodziło w niej o to, aby sformułować jedynie prognozę (cel i zamiar) co do przyszłych działań przeciwnika przy uwzględnieniu faktycznej sytuacji taktycznej lub operacyjnej.

Natomiast cel procesu IPB daje się zdefiniować jako preparowanie (poprzez działania bierne i czynne) obrazu pola walki, ukierunkowane na tworzenie sytuacji utrudniających stronie przeciwnej podejmowanie trafnych decyzji, wykonywanie sprawnych ruchów (manewru) wojskami i wykonywanie precyzyjnych uderzeń ogniowych przy jednoczesnym zapewnieniu bezpiecznego działania wojskom własnym.

Innymi słowy proces IPB jest ukierunkowany na dezorientowanie przeciwnika w sytuacji pola walki, komplikowanie jego działania i w efekcie zmuszanie go do prowadzenia ognia do celów fałszywych (pozornych) lub miejsc wręcz pustych. Z tego względu cel procesu IPB jest osiągany w toku

SIGNIT – Signals Intelligence. Rozpoznanie łączności. Rozpoznanie pochodzące z przechwyty, analizy i eksploatacji elektronicznych emisji przeciwnika.

TECHNIT – Technical Intelligence. Rozpoznanie techniczne. Rozpoznanie skupiające się na rozpoznawaniu stanu i rozwoju technologii innych państw, osiągnięć i możliwości operacyjnych broni i wyposażenia.

UAV – Unmanned Aerial Vehicle. Bezzałogowy aparat latający. Zdalnie sterowany bezzałogowy aparat latający, który zdobywa dane rozpoznawcze środkami rozpoznania obrazowego i dostarcza je w czasie rzeczywistym (prawie rzeczywistym) dowódcom taktycznym.

BIBLIOGRAFIA

1. Ciborowski L., Polko R.: *Planowanie i organizowanie walki zbrojnej według poglądów NATO, cz. II. Informacyjna preparacja pola walki*, wyd. AON, Warszawa 1996.
2. *Intelligence Preparation Of The Battlefield*, FM – 34 – 130, wyd. 1994.
3. *Organizacja i dowodzenie jednostkami operacyjnymi wojsk lądowych, cz. III. Proces dowodzenia*, wyd. AON, Warszawa 1998.
4. Polko R.: *Rozpoznawcze przygotowanie pola walki według poglądów NATO (referat)*. Praca dyplomowa, wyd. AON, Warszawa 1996.
5. *Poradnik rozpoznania dla dowódców wg poglądów armii US (tłumaczenie)*, wyd. Krakowski Okręg Wojskowy, Kraków 1998.
6. *Regulamin działań taktycznych sił lądowych ATP 35B – trzeci projekt wstępny*, wyd. Dowództwo Wojsk Lądowych, Warszawa 1997.
7. *Regulamin działań taktycznych Wojsk Lądowych*, wyd. Dowództwo Wojsk Lądowych, Warszawa 1999.
8. Wrzosek M.: *Przykłady dokumentów rozpoznawczych według poglądów wybranych państw NATO*, wyd. AON, Warszawa 1997.

realizacji planu walki opracowanego z myślą o kierowaniu działaniami przeciwnika w sposób dla niego nieświadomy.³⁵

Niniejsze opracowanie w sposób znaczący uzupełnia wiedzę zawartą w nielicznych jak dotychczas publikacjach, które ukazały się w AON. Jednak nie rozwiewa do końca występujących jeszcze wątpliwości związanych z tym procesem, ale to wynika z przyczyn obiektywnych, głównie braku pełnego dostępu do wielu oryginalnych dokumentów i źródeł bibliografii.

Celem autora było, po pierwsze poszerzenie istniejącej bazy teoretycznej, po drugie wypełnienie niektórych luk w wiedzy z tego zakresu oraz zmiana punktu widzenia na niektóre z dotychczasowych sposobów podejścia, jak choćby do treści oleaty zdarzeń, po trzecie stworzenie studentom i kursantom lepszych warunków do rozwiązywania zagadnień procesu IPB w ćwiczeniach.

³⁵ Polko R. *Rozpoznawcze przygotowanie pola walki ...op. cit.*, s 43.

SPIS SCHEMATÓW

1. Układ i treść procesu IPB podczas odprawy koordynacyjnej
2. Wzorzec wsparcia decyzji (Decision Support Template)
3. Struktura organizacyjna korpusu (przykład)
4. Korpus zmechanizowany w natarciu

SPIS RYSUNKÓW

1. Cykl rozpoznawczy
2. Model procesu Informacyjnego Przygotowania Pola Walki
3. Proces IPB w fazie „Ustalenie położenia”
4. Układ tabeli możliwości działań (przykład)
5. Przedsięwzięcia Procesu Informacyjnego Przygotowania Pola Walki (od 1994r.)
6. Treść procesu Informacyjnego Przygotowania Pola walki (do 1994r.)
7. Definiowanie obszaru (przestrzeni) pola walki
8. Połączona oleata przeszkód terenowych (mechanizm powstawania)
9. Droga podejścia z zaznaczonymi korytarzami ruchu
10. Zmodyfikowana oleata dostępności terenu
11. Oleata czynników pogody (mechanizm powstawania)
12. Uproszczona oleata przeszkód terenowych, czynników pogody oraz dróg podejścia i korytarzy manewru
13. Arkusz oddziaływania na obiekty (Arkusz podziału celów)
14. Ideowy schemat powstawania wariantu zagrożenia (działania przeciwnika)
15. Mechanizm powstawania oleaty zdarzeń
16. Matryca zdarzeń (przykład)

SPIS TRŚCI:

WSTĘP.....3

1. ISTOTA ORAZ ZNACZENIE INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI W PROCESIE DOWODZENIA.....5

1.1. Pojęcie i podział informacyjnego przygotowania pola walki.....7

1.2. Znaczenie informacyjnego przygotowania pola walki w procesie dowodzenia.....11

2. FUNKCJONOWANIE INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI W PROCESIE DOWODZENIA.....13

2.1. Informacyjne przygotowanie pola walki w ustaleniu położenia.....14

2.2. Informacyjne przygotowanie pola walki w planowaniu.....17

2.3. Informacyjne przygotowanie pola walki w stawianiu zadań.....24

2.4. Udział informacyjnego przygotowania pola walki w kontroli działań.....30

3. STRUKTURA I TREŚĆ PROCESU INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI.....31

3.1. Analiza środowiska pola walki.....34

3.2. Określenie skutków wpływu środowiska na pole walki.....36

3.3. Wariantowanie zagrożenia.....50

3.4. Wybór sposobów (wariantów) działania54

4. MIEJSCE I ROLA DOWÓDCY W INFORMACYJNYM PRZYGOTOWANIU POLA WALKI.....61

4.1. Podstawowe zależności w relacji „dowódca – system rozpoznania”.....62

4.2. Rola i zadania dowódcy w fazie „ukierunkowanie”.....66

4.3. Rola i zadania dowódcy w fazie „gromadzenie”.....69

4.4. Rola i zadania dowódcy w fazie „przetwarzanie”.....70

4.5. Rola i zadania dowódcy w fazie „rozpowszechnianie”.....71

SŁOWNIK PODSTAWOWYCH TERMINÓW.....74

ZAKOŃCZENIE.....79

BIBLIOGRAFIA.....81

SPIS RYSUNKÓW.....82

SPIS SCHEMATÓW.....83

Zastrzeżone

WYKONANIE

WÓTAMENIOW

1. Ustalenie i wytyczenie linii granic nieruchomości
2. Wzrost wartości nieruchomości (zakładanie ogrodzenia, itp.)
3. Zmiana stanu faktycznego nieruchomości
4. Kopia do urzędu gminy w celu aktualizacji ewidencji gruntów i budynków

Wzrost wartości nieruchomości (zakładanie ogrodzenia, itp.)

Zmiana stanu faktycznego nieruchomości

Kopia do urzędu gminy w celu aktualizacji ewidencji gruntów i budynków

Zastrzeżone
84 z 86

Zastrzeżone

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....

1. ISTOTA ORAZ ZNACZENIE INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI W PROCESIE BOWODZENIA.....

1.1. Pojęcie i podział informacyjnego przygotowania pola walki.....

1.2. Znaczenie informacyjnego przygotowania pola walki w procesie dowodzenia.....

2. FUNKCJONOWANIE INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI W PROCESIE BOWODZENIA.....

2.1. Informacyjne przygotowanie pola walki w zakresie rozpoznania.....

2.2. Informacyjne przygotowanie pola walki w planowaniu.....

2.3. Informacyjne przygotowanie pola walki w sterowaniu.....

2.4. Udział informacyjnego przygotowania pola walki w kontroli dowodzenia.....

3. STRUKTURA I TREŚĆ PRODUKTU INFORMACYJNEGO PRZYGOTOWANIA POLA WALKI.....

3.1. Analiza trendów pola walki.....

3.2. Określenie skutków wpływów środowiska na pole walki.....

3.3. Wyraźnianie zagrożeń.....

3.4. Wybór sposobów (variantów) działania.....

4. MIĘDZYLICZNOŚĆ I ROLA BOWODCY W INFORMACYJNYM PRZYGOTOWANIU POLA WALKI.....

4.1. Podstawowe założenia w teorii „dowódca – system rozpoznania”.....

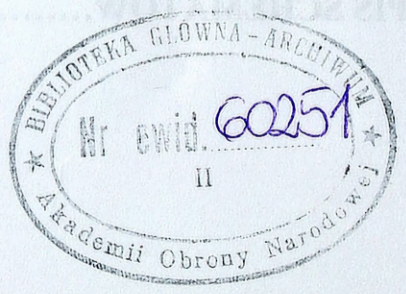
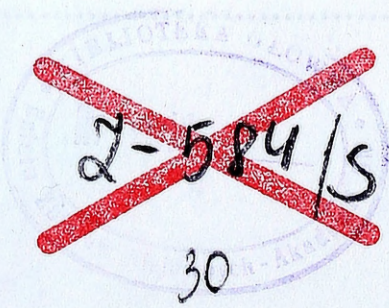
4.2. Rola i zadania dowódcy w zakresie „skierowania”.....

4.3. Rola i zadania dowódcy w zakresie „gromadzenia”.....

4.4. Rola i zadania dowódcy w zakresie „przetwarzania”.....

4.5. Rola i zadania dowódcy w zakresie „zgodowywania”.....

Wydrukowano w 50 egz.
 Egz. nr 1 – 50 Bibl. Gł. DZN
 Sporządził - - Józef KISIEL
 Wykonał – Leszek MAZUR
 Druk AON zam. nr Z -2/WW/2000

Zastrzeżone
 86 z 86